

Filatelisten

Svensk filatelistisk tidskrift | Årgång 124 | Nr 1 2023

TRELLEBORG 2023

A bilateral Swedish - German Exhibition

Trelleborg 2023

Ny regional och
nationell utställning

Landstorm II

Nyanser på lösenmärken

Monacophil

Christer Brunström refererar

*Lars Sjööblom
på besök*

**Vi presenterar nya
auktionskrönikörer!**

Specialerbjudande till SFF:s medlemmar

Läs mer om SFF:s böcker här: <http://www.sff.nu/litteratur/>

Facit Sverige 2023

Katalogen med alla Sveriges frimärken presenterade i färg och en gåva från Postnord.

Nyheter:

- Frimärksprodukter utgivna av posten är nu prissatta samt uppdaterade.
- Sveriges Helsaker uppdaterade och innefattar de Militära Helsakerna

399:- Frakt 79:-

Ord. pris 450 kr plus frakt.

Facit Postal X

Katalogen för alla samlare av ortstämplar och posthistoria. Utkommer vart femte år.

Nyheter:

- Sjöpoststämplar
- Svenska brev - omfattande uppdatering
- Hård pärm samt i färg
- Samtliga avsnitt är uppdaterade.

499:- Frakt 99:-

Ord. pris 600 kr plus frakt.

Facit Norden 2022

Katalogen utkom i november 2021 och innehåller Nordens frimärken från 1951 och framåt med varianter, samt perioden före 1951 med utgåva och valör, utan varianter.

499:- Frakt 99:-

Ord. pris 600 kr plus frakt.

Facit Special Classic 2022

Facit Special Classic 2022 på 504 sidor innehåller Nordens alla frimärken fram till 1951 med varianter och är inbunden i hårt omslag.

399:- Frakt 79:-

Ord. pris 500 kr plus frakt.

Förskottsbetalning till förbundets bankgiro 581-6772. Ange vilken bok det gäller på talongen/i meddelanderutan samt ditt medlems- och mobilnummer.

För de som bor i Norden utanför Sverige tillkommer ytterligare 90:- i porto per bok.

Easy Online Bidding

SKANFIL
Auksjoner as

Philasearch.com

our partners

JalilStamps.com
Philatino.com

LA POSTALE
PHILATÉLIE

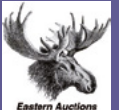
CERES Philatélie

LE TIMBRE CLASSIQUE
Paris & Genève

Switzerland
Rapp

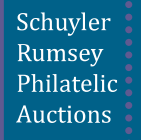

H.R. HARMER

EST · 1940
FINE STAMP AUCTIONS

Robert A. Siegel
AUCTION GALLERIES, INC.

SL Soler y Llach SL

Heuberger-Auktionen

Briefmarken-Fernauctionen

and many more

Filatelisten

Svensk filatelistisk tidskrift
Nummer 1 2023 | Årgång 124

Filatelisten är Sveriges Filatelistförbunds medlemstidning och ges ut med åtta nummer 2023.

Filatelisten trycks hos Linderoths tryckeri i Vingåker.

Prenumeration: 520:-/år (inom Sverige)
Vid medlemsfrågor/utebliven tidning, kontakta SFF:s kansli: 073-203 02 00

Redaktionen adress:
SFF – Filatelisten | SFF Kansli
Glasfibergatan 8, 2 trappor
125 45 Älvsjö
Layout: Karin Kjäll, tel: 0722-52 77 92
Ansvarig utgivare: Rikard Azelius

Internet & e-post
www.filatelisten.se | redaktion@sff.nu

Utgivningsplan 2023:
Vår, fredag vecka: 5, 10, 15, 20
Höst, fredag vecka: 35, 40, 45, 50

Annonspriser **OBS nya priser:**
1/1 sida 5.290:-
1/2 sida 2.790:-
1/4 sida 1.490:-
1/8 sida 790:-
1/16 sida 390:-
Småannons på Marknadsplatsen 100:-

**Annonsbokning till nästa nummer
senast 15/2. PDF-original 21/2.**

ISSN 1100-0198

OBS! Eftertryck, helt eller delvis, tillåts inte utan utgivarens godkännande. För insänt icke beställt material ansvaras ej. Den som sänder material till SFF – Filatelisten anses medge publicering och lagring. Eventuell beskattning av vinster i tidskriftens tävlingar svarar pristagaren för. Citera oss gärna men ange källan.

Omslagsbild: Belight, Adobe Stock

Med kärlek till er

Nu i dagarna kring Alla Hjärtans Dag kan vi alla ge varandra lite extra kärlek, tycker jag. Även om det, som många anser, är en marknadens högtid kan man ändå ta till sig det grundläggande budskapet: att visa uppskattning, berätta för varandra vad det är hos dem som ger en positiva känslor. Det kan vara något man inte ens själv reflekterat över tidigare. Vi behöver alla kärlek och att få höra att det man gör är värdefullt. Att få bekräftelse för hur mycket jobb man har lagt ner på sin frimärkssamling, eller för den delen sitt exponat. Ens fritidssysselsättning blir också roligare när man kan dela den med andra.

Karin Kjäll

PS. Skicka artiklar och läsarinlägg via e-post till redaktion@sff.nu som bifogade worddokument. Bilder och illustrationer bifogas i separata mejl (helst jpg-format). Var noga med att markera vilken bild som hör till vad i artikeln. Skriv också vem som författat artikeln samt tagit bilderna. DS.

Förbundskansli

Kansli Elisabeth Björklund Joback
Besöksadress Glasfibergatan 8, 2 tr, Älvsjö
Postadress Glasfibergatan 8, 125 45 Älvsjö
Telefon: 073-203 02 00

(helst måndag – torsdag
09.00 – 11.00, andra tider kan
du lämna ett meddelande eller
skicka ett mejl)

E-post kansli@sff.nu
Internet www.filatelisten.se,
eller scanna qr-koden.

Bankgiro 581-6772
Swish 123 009 62 97

Sveriges Filatelistförbund, SFF är en öppen oberoende ideell riksorganisation som har till uppgift att främja samlandet av samt organisera samlare av frimärken, vykort och övriga filatelistiska objekt.

12

14

16

22

26

32

36

40

42

46

Innehåll

- 6 Ordföranden har ordet
- 8 Styrelsen informerar
- 9 Trelleborg 2023 – ny utställning
- 10 Hallå där – nya auktionskrönikörer
- 11 Minnespoststämpel från Mora
- 12 Filatelistens samlarskola nr. 234
- 14 Var i hela världen ... ?
- 14 Automatskurna märken
- 16 Berömda frimärken plats 9
- 18 Döda frimärksländer – 7
- 21 Debutanten Therese Larsson ställer ut
- 22 Lars Sjöblom på besök
- 26 Betydande postreformer
- 31 Info från Svenska Motivsamlare
- 32 Nordiska Frimärken – nya utgåvor
- 34 Facits numrering av svenska utgåvor
- 36 Tips på Netex
- 38 100-årsjubileum i Karlstad
- 39 Om anmälan till Frimärkets dag
- 40 Skivaryd 2023
- 42 Monacophil 2022
- 44 Talar man svenska i Monaco?
- 46 Landstorm II – uppdaterat nyansavsnitt
- 50 SFF:s stora bokrea
- 52 Frågor och svar
- 54 Ordflåta
- 55 Hurra, hurra!
- 56 Marknadsplatsen
- 57 Nya portopriser
- 58 Kommande aktiviteter
- 60 Annonser

*Nästa nummer kommer
ut den 10 mars!*

Ordföranden har ordet

God fortsättning på 2023. Jag hoppas att alla läsare har haft en skön julledighet. I Skåne har det inte varit något vinterväder, utan plusgrader och regn. Det är tur att man kan ta fram sina samlingar och syssla med dem.

Vår nya hemsida togs i bruk i december och jag hoppas att ni har haft tillfälle att gå i och titta på den. Här hittar man dessutom information om de flesta lokalföreningarnas aktiviteter under fliken Föreningar. Jag hoppas att vi nu har lagt de tekniska problemen bakom oss.

Styrelsen har beslutat att förbundet i framtiden kan vara medarrangör till utställningar i Sverige. Så blir fallet redan till hösten. Under hösten 2022 kom frågan upp om inte Sverige och Tyskland kunde genomföra bilaterala* utställningar, och det beslutades att börja här i Sverige. För att göra utställningen så tillgänglig som möjligt för tyska utställare och besökare anordnas den i södra Sverige. Förhoppningsvis kommer en motsvarande utställning anordnas i norra Tyskland under de närmaste åren. SFF och SFU, som båda är medarrangörer, anordnar tillsammans

med flera lokala skånska föreningar Trelleborg 2023 den 15 – 17 september 2023. Utställningen kommer att vara bilateral dit både svenska och tyska utställare är välkomna. För de svenska utställarna blir det både en regional och en nationell utställning. Det kommer också finnas utrymme för debutanter att visa upp sig i debutantklass som på Norrphil 2022. Trelleborg 2023 kommer att hållas i Söderslätts hallen, en modern idrottsanläggning med utrymme både för exponat och handlare. Mer information finns på sidan 9.

En annan viktig fråga för styrelsen är att nu fortsätta arbeta med är frågan om utbildning för nya utställare och om utbildning för hur utställningar anordnas. Jag hoppas kunna återkomma inom kort med mer information om detta.

Rikard

*Bilateral: som innefattar två parter, särskilt mellan länder.

Sveriges Filatelistförbund Glasfibergatan 8, 125 45 Älvsjö | Telefon: 073-203 02 00 | www.sff.nu

Styrelse

Ordförande: Rikard Azelius,
Otto Lindblads väg 13, 224 65 Lund
Rikard.Azelius@vinge.se

Vice ordförande: Lars Nordberg,
Maskinmästaregatan 2, 233 43
Svedala

Sekreterare: Ulf Nilsson, Riksvägen 4,
241 94 Hurva

Kassör: Thomas Hagström,
Snickerstigen 1, 144 33 Rönninge

Ledamot: Mikael Blomquist, Lund-
grensgatan 7, 652 21 Karlstad

Ledamot: Cajsa Ojakangas, Hjärne-
gatan 6, 3 tr, 112 29 Stockholm

Ledamot: Lars-Håkan Jonasson,
Coromantvägen 28, 862 40 Njurunda

Valberedning

Christer Mårtensson (sammanställande)
Rönnvägen 1, 247 60 Veberöd

Revisorer

Jan-Olof Ljungh, Falsterbovägen
100, 239 40 Falsterbo

Ulf Wahlgren, Blåbärgsgatan 21, 212
29 Malmö

Riksföreningar Asiensamlarna

Christer Svensson, Kattfots-
backen 12, 165 73 Hässelby

Islandssamlarna

Lars-Ove Pehrsson, Högstigen 5,
183 56 Täby
www.islandssamlarna.se

Rysslandssamlarna

Christer Warfvinge, Stångholms-
backen 42, 127 40 Skärholmen
www.sff.nu/rysslandssamlarna/

Svenska Czeslaw Slania-Samfundet

www.slaniassamfundet.com

Gränsföreningen för filatelins främjande

www.sff.nu/gf/

Hembygdsfilatelisterna

Anders Bock, Runebergsgatan 3,
114 29 Stockholm
www.sff.nu/hembygdsfilatelisterna

Bältespännarna

Christer Wahlbom, Humlegränd 6A,
179 60 Stenhamra
www.sff.nu/sfb

Häftessamlarna

Bo Göransson, Emil Spelares väg 4,
395 97 Läckeby
www.haftessamlarna.se

SSPD – Sällskapet för svensk posthistorisk dokumentation

Leif Ruud, Malmvägen 48,
141 71 Segeltorp
www.sspd.se

Svenska Motivsamlare SMS

Tommy Samuelsson
Romsås 113, 523 98 Hökerum
romsas113@telia.com
www.svenskamotivsamlare.se

Svenska Vykortsföreningen

Benny Kullinger
Höganäsgratan 6B, 753 30 Uppsala
www.samlavykort.se

Sveriges Militärpostställskap

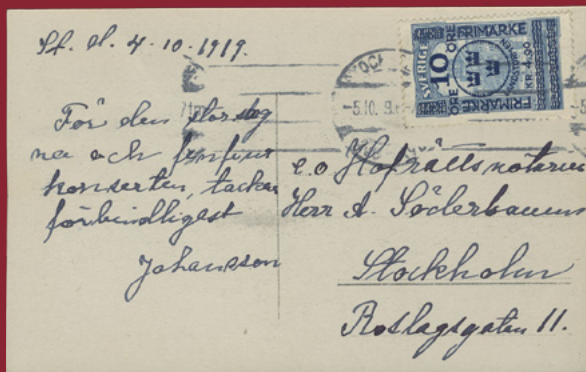
Jan-Ove Brandt
Ripstigen 1, 8 tr, 170 74 Solna
www.smps.se

Posthistoria 2 22 mars 2023

Auktion 399
15–16 feb 2023
Posthistoria 2
22 mar 2023
Auktion 400
19–20 apr 2023

F125 10+4,90 / 5 kr
singel på brevkort.
Intyg Lorentzon
2-3,3,2,3

Alla auktioner är
LIVE online på
www.PHILEA.se

Bjud, se status
och betala direkt
på hemsidan när
du är inloggad.

– Det självklara valet för 'namesales' –

Våra auktioner ses av kunder över hela världen!
Delta som inlämnare du också. Kontakta oss gärna redan idag.

Auktioner ca. 8 gånger per år.
auktion@philea.se Tfn 08-640 09 78
Svartensgatan 6, 116 20 Stockholm
Kontor även i Göteborg,
Malmö, Kalmar och Uppsala.

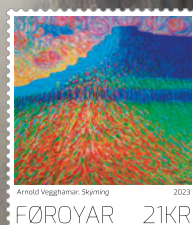
Onlinebutik med 1000-tals
objekt till fasta priser.
www.philea.se/shop
webshop@philea.se

Faroe Islands Stamps

Skálhøvdi

Skálhøvdi promontory is the landmark of Skálavík village. An impressive phenomenon of nature and geology, whose dimensions are best viewed on a boat at sea.

Art by Vegghamar

Faroeese Arnold Vegghamar has a relatively simple and unostentatious style, in which he reinterprets the well-known theme of the village by the sea inspired by his own surroundings.

Issuing date 20.02.2023

Order stamps: en.stamps.fo

en.stamps.fo
Tel. +298 346200
stamps@posta.fo

[@FaroeIslandsStamps](https://www.facebook.com/FaroeIslandsStamps)
[@faroeislandsstamps](https://www.instagram.com/faroeislandsstamps)
[@FaroeeseStamps](https://www.tiktok.com/@FaroeeseStamps)

One of the smallest Postal Services in the world, yet known for its unique, beautiful and creative stamps, which have gained worldwide recognition since 1976.

Rapport från styrelsemöte

Styrelsen har haft styrelsemöte via dator. Utöver det löpande styrelsearbetet kan följande rapporteras:

- Den nya hemsidan www.filatelisten.se har börjat att användas, flera klubbar har nu sin egen sida med program med mera. Den gamla sidan finns kvar men uppdateras inte längre.
  - En ny utställning i Trelleborg 15–17 september 2023 presenterades, utställningen arrangeras av SFF/SFU och ett antal Skåneklubbar. Det blir en regional och bi-nationell utställning tillsammans med Tyskland.
- Vi vill passa på att tacka alla medlemmar för det gångna året och önskar en God Fortsättning på det nya.

Förbundsstyrelsen

Innehållet på www.filatelisten.se

Vår hemsida innebär precis som tidningen Filatelisten ett ständigt samarbete med er medlemmar. Vi tar emot synpunkter och förslag för att skapa en bättre hemsida för oss alla!

Kalender

Här finns information om evenemang och auktioner och går att hitta under huvudmenyn. Titta gärna där – och framförallt –tipsa oss om andra evenemang så att vi kan lägga in dem!

Nyheter

Här lägger vi upp allt vi tror kan vara intressant för dig som filatelist. Samma sak som för Kalender gäller här: tipsa oss om ni ser något kul och intressant! Skicka tips till info@sff.nu.

Om oss

Här finns massor av information, väl uppställt för att du lätt ska hitta det du letar efter. Det är här du hittar information om styrelsen och Sfu, men också Expertrådet, Samlamera, Netex, Filatelisten och mycket mer.

Stämpelservice

Under rubriken **Om oss** finns också information om stämpelservice. Postnord och föreningar inom SFF och Sfu erbjuder stämpelservice för medlemmar och samlare. Du kan kontakta din lokala förening som kan berätta mer om vad denna service innebär.

Thomas Hagström

Guldmedlem – Vårt exklusiva medlemskap!

Endast 1000:- per år

Du som redan har betalat en årsavgift på 520:- kan göra en tilläggsbetalning på 480:- till bankgiro 581-6772 eller swish 123 00 96 297 så uppgraderar vi ditt medlemskap till guldmedlemskap.

Förutom ordinarie förmåner får du tillgång till den svenska stämpeldatabasen och läsa gamla nummer av Filatelisten. Fler förmåner kommer!

Gå gärna in på vår nya hemsida www.filatelisten.se. Där finns mer information om olika medlemsnivåer.

SFF har beslutat att ta en mer aktiv roll när det gäller utställningar och det första resultatet kommer vi att se till hösten den 15–17 september. Då går TRELLEBORG 2023 av stapeln, en bilateral utställning tillsammans med det tyska förbundet. Som arrangörer står SFF och Sfu tillsammans med flera klubbar i Skåne. Att den kommer redan nu är en kombination av intresse från Tyskland att arrangera vänutställningar – motsvarande utställning sker kommande år i norra Tyskland – och det hål i utställningskalendern som fanns innan nästa utställning i Sverige 2024. Intresset i Tyskland för Sverige som frimärksland är nog lika stort som intresset i Sverige för att samla Tyskland med dess många intressanta områden och perioder. En del av de bästa exponaten med tyskt material har faktiskt varit utställda av svenska filatelister.

För att uppmuntra nya utställare och ge dem en chans att prova på, så kommer vi även att ha en debutantklass. Genom att ställa ut utanför tävlan och få sitt exponat bedömt av en erfaren utställare får man en chans att få feedback. Detta är inte kvalificerande för framtida utställningar men ger erfarenheter för framtiden. Förhoppningsvis kommer man till nästa utställning som utställare i bedömningsklass.

TRELLEBORG 2023

A bilateral Swedish – German Exhibition

Vi kommer att hålla till i en handbollshall med tillhörande foajé Kim Wall, nämligen Söderslätts hallen. Även om vi räknar med ett stort antal ramar så har vi utrymme att kunna breda ut oss. Det finns goda parkeringsmöjligheter och hallen ligger bara dryga kilometern från Trelleborgs centrum. Utställningens logotyp har inspirerats av skulptören Axel Ebbes verk Sjöormen som återfinns på stortorget i Trelleborg. Många av hans verk kan beskådas i Axel Ebbes Konsthall som invigdes samma år som Sjöormen, 1935.

Att vi kan arrangera utställningen är delvis tack vare den erfarenhet vi fått de senaste åren med flera utställningar, och delvis det stöd vi fått från Trelleborgs kommun som mycket snabbt kunde ordna en lokal åt oss. Flera skånska klubbar har också ställt sig positiva till utställningen och ställer upp. Likaså kunde Postiljonen snabbt lova oss sitt stöd, vilket vi är tacksamma för. Dessa utställningar är möjliga bara genom det stöd som ges och de insatser som görs av de många volontärer som ställer upp.

Välkomna till TRELLEBORG 2023 den 15–17 september.

Ulf Nilsson
ordförande i utställningskommittén

I detta nummer ägnar vi *Hallå där* åt våra nya aktörer för bevakning av auktioner, Mats Ingers och Sven Börje Ewers.

Vi tackar också Fredrik Ydell för det enastående jobb han har utfört med sina 14 års skrivande i ämnet.

Mats Ingers

Ålder: 75. Bor: Hjärup, en förort till Lund

Har du skrivit i ämnet auktioner tidigare?

Under hela 80-talet var jag redaktör för Skillingstryckets Frimärksforum, och där ingick en auktionskommentar. Jag har också skrivit filatelistisk litteratur i andra sammanhang, nu senast boken om 'Lågvalörerna 1856–1863'.

Vilken typ av auktioner besöker du helst?

Numera bevakar man ju oftast auktioner via nätet, och de flesta aktörerna har så bra bilder att man knappast behöver gå på visningar ens. Utvecklingen har varit på gång en längre tid, men fick förstås en extra skjuts under pandemin.

Hur började ditt samlande och hur länge har du samlat?

Jag rotade redan som 4-åring fram kuvert ur hemmets papperskorgar. Det var spontant, ingen samlade. Senare fick jag frimärkspaket till Jul och samlandet var redan under tonåren inriktat på äldre Sverige.

Vad samlar du på?

Klassiskt Sverige, högspecialiserat på ovan nämnda lågvalörer (F6, F13 och F14) samt fyra-skillingar. Jag gillar att försöka locka av enstaka frimärken deras hemligheter. Förstoringsglaset är det viktigaste hjälpmedlet. Mitt råd till andra traditionella filatelister är Read your stamps!

Vad är det bästa med att samla frimärken?

Hobbyn som sådan har så många fördelar att den borde få en ökad popularitet. Många äldre medlemmar i frimärksklubbar uppskattar den sociala samvaron minst lika mycket som urvalshäftena. Man kan samla på så många sätt. Gillar man historia kan länders frimärksutgivning vara en guldgruva. Listan kan göras lång. När man är lite upp i åren tror jag att hjärnan mår bra av att få jobba med att strukturera och studera detaljer.

Har du ett drömbjekt du verkligen skulle vilja komma över?

Det finns ett par av svarta lokalmärket på ett brevstycke, där klichén till det ena märket har suttit upp-och-nervänt i tryckplåten. Det skulle jag gärna vilja titta på igen. Tyvärr ligger det undangömt någonstans i ett kassaskåp hos någon som knappast samlar frimärken.

Har du ställt ut eller har tankar om att göra det?

Jag har ställt ut mina Lågvalörer och den bok som kretsar kring exponatet, men samtidigt är en handbok över Vapenperiodens filateli. Micael Carlsson på Frimärks-Netto i Helsingborg är förläggare och upplagan är snart slutsåld.

Foto: Privat

Sven Börje Ewers

Ålder: 73. Bor: Lund

Har du skrivit i ämnet auktioner tidigare?

Jag har inte skrivit om auktioner men om en del annat, senast hade jag en artikel om "Värnamo-märkena" i *Aktuellt om Posthistoria*.

Vad betyder frimärksauktioner för dig?

Den gamla typen av frimärksaffärer har nästan försvunnit i Sverige. Det gör att mässor, utställningar och auktioner av olika dignitet numera står för möjligheterna för filatelister och vykortssamlare att komma över objekt och material till sina samlingar. Auktioner på nätet har ju ökat möjligheterna att delta i budgivningen på ett helt annat sätt än tidigare. För min egen del så söker jag en del sällsynta stämplat så jag ser alltid fram mot kommande auktioner.

Hur började ditt samlande och hur länge har du samlat?

Började samla frimärken i 9-10 års åldern. Har varit med i Förbundet sedan 1968. Är sedan 10 år ordförande i Lunds Filatelistförening samt medlem i flera andra föreningar.

Vad samlar du på?

Inom filatelin så ägnar jag mig framför allt åt att samla och dokumentera posthistoria med tyngdpunkt på tidiga stämplat och hembygdsfilateli. Ställde ut första gången 1977 och senast på ESLÖVIA 2021.

Minnespoststämpel från Mora

Den 5 mars avgörs det 99:e Vasaloppet. En minnespoststämpel har funnits sedan 1937. Fram till och med det 100:e loppet har det under senare tid gjorts en serie stämplat som uppmärksammat de olika kontrollerna. I år har vi kommit till Eldris, 9 km från målet i Mora. Nästa år går stämpeln i mål i Mora.

Det är Ovansiljans Filatelistförening som numera sköter stämpling och administration runt stämpeln. Det stämplat omkring 500 försändelser varje år. De går till deltagares anhöriga

och samlare. Omkring 10 % går till utlandet. PostNord tillhandahåller stämpeln och Vasaloppets Samlarklubb plats för postlådor. Vår Filatelistförening har lovat hålla i gång stämpeln till och med det 100:e loppet 2024.

Stämplantet ligger i linje med klubbens ambition att kartlägga och dokumentera den lokala posthistorien.

Bengt Jernhall

Konst i våra album

Text och bild: **Christer Brunström**

Vår filatelistiska hobby kan praktiseras på många olika sätt. För en del är det posthistoria med postvägar och portosatser som gäller och för andra handlar det om trycktekniska studier och olika färgnyanser eller helt enkelt en landssamling i kronologisk ordning. Slutligen har vi de tematiska filatelisterna och där är det naturligtvis själva motivet som tilldrar sig störst intresse.

Konst i alla dess former har alltid spelat en stor roll inom frimärksutgivningen. Våra kära frankotecken har ofta utformats av talangfulla konstnärer och yrkesskickliga gravörer. Penny Black – världens första frimärke – har ett motiv baserat på ett konstverk. Konstnären Henry Corbould (1787–1844) ritade motivet inspirerad av det cameoporträtt av den då 15-åriga prinsessan Victoria som hade graverats av William Wyon (1795–1851) år 1834 och som senare användes för en medaljong.

Konst tillhör de mera populära tematiska områdena inom filatelin. Under första halvan av 1900-talet hade många svenska frimärken utformats av konstnärer som Olle Hjortsberg (1872–1959) men det var mera ovanligt att direkta konstverk avbildades på våra frimärken. Ett av de första var Anders Zorns självporträtt år 1960 (Facit xx).

Efter två år av pandemi var det sommaren 2022 äntligen dags för nya resor. Beväpnade med sommarkort för buss och tåg inom kollektivtrafiken gav vi oss ut på resor i både Halland och Skåne. På de orter vi besökte stod flera konstmuseer på programmet.

Men konstresan hade redan tidigare börjat med en förhandsvisning av Söndrumskolonin 1944–1956 på Hallands Konstmuseum och på bekvämt promenadavstånd. Söndrum är ett litet samhälle strax norr om Halmstad och här samlades sommartid ett stort antal konstnärer och

författare kring Sven X:et Erixson (1899–1970) och medlemmarna i Halmstadgruppen. En fantastisk utställning där ett av huvudnumren är X:ets Söndrum, Sommar från 1948. Målningen är avbildad på ett svenskt frimärke från 1996 (Facit 509–510).

© Postnord Frimärken

Premiärresan med Hallandskortet gick till Laholm och en vernissage på Teckningsmuseet. Sommarutställningen var tillägnad Lasse Åberg (f. 1940) som höll ett trevligt och underhållande anförande för en mycket stor publik. Bland de utställda verken fanns naturligtvis frimärksserien Leksaker (Facit 2211–2216) från 2000. Men Åberg hade redan tidigare designat serien Fyra decennier (Facit 1981–1984) som kom 1996.

Våra resor tog oss

© Postnord Frimärken

till konstutställningar i många olika städer med allt från traditionella landskapsmålningar till obegripliga ljud- och ljusinstallationer.

Frankrike har en lång historia som centrum för konst. Louvremuseet i Paris lockar mängder av besökare och franska konstnärer har utvecklat helt nya genrer som påverkat konstnärer från många andra länder och då inte minst Sverige.

Konstverk gör sig bäst på storformatiga frimärken och det var precis något sådant som det franska postverket inledde år 1961. På fyra magnifika frimärken avbildades målningar av mycket kända konstnärer som Matisse och Cézanne. Det handlar om mycket välgjorda frimärken som genast uppmärksammades av världens samlare. År efter år har det kommit tillökningar till denna numera mycket omfattande konstsamling i miniatyrformat. Än idag är det frimärken som är prisbilliga.

År 1966 följde Tjeckoslovakien det franska exemplet. Först kom två frimärken som visade konstskatter i Pragborgen. Senare samma år kom de fem första frimärkena i en lång serie konstfrimärken med tillökningar varje år.

Även här handlade det om frimärken i stort format. Det var graverade frimärken som i allmänhet gavs ut i små ark om fyra märken. Det tjeckoslovakiska postverket hade tillgång till några av världens mest framstående gravörer vilket borgade för exceptionell kvalitet.

Inledningsvis handlade det huvudsakligen om tjeckiska och slovakiska konstnärer och deras verk men då och då har även berömda utländska målare frimärkshyllats. Även efter uppdelningen i Tjeckien och Slovakien år 1991 fortsatte utgivningen av dessa exceptionella konstfrimärken.

Många andra länder som Spanien har utmärkt

sig med att hedra sina konstnärer med frimärken. Det är alltså i högsta grad möjligt att skapa sitt eget konstmuseum med representation av världens mest kända konstnärer. Vi samlare kan följaktligen njuta av konst som på auktioner har sålts för miljontals kronor och det i våra egna hem och till en mycket låg kostnad.

Normalt sett hänger vi de inramade konstverken på väggarna i våra hem. Det finns enormt många frimärksblock som med fördel skulle kunna ramas in och sedan visas som vilken annan målning som helst. Även här har Tjeckoslovakien mycket att erbjuda vilket det här visade blocket från 1988 är ett exempel på.

Det är en mycket speciell känsla att under besök på konstmuseer känna igen målningar som redan finns i de egna frimärksalbumen. Det var just det som jag fick uppleva under besöket på Hallands Konstmuseum. ●

Kejsaren av Manchukuo

År 1932 skapade Japan en lydstat i nordöstra Kina som fick namnet Manchukuo och med Henry Pu Yi som Chief Executive. Två år senare omvandlades landet till kejsardöme och Pu Yi blev nu kejsare. Manchukuo upphörde som stat år 1945 i samband med en sovjetisk invasion av området. Resultatet blev att området återgick till Kina och kejsaren hamnade i fångenskap. År 1987 kom filmen *The Last Emperor* som berättar

tar hela den osannolika historien.

Manchukuos frimärken kan vara nog så svåra att identifiera eftersom de enbart har text med kinesiska skrivtecken. De har valörer i Fen (ibland förkortat Fn) vilket kan vara till en viss hjälp. Det gick 100 Fen på en Yuan. Det här visade frimärket från 1932 har valören 1 yuan och avbildar den blivande kejsaren.

Text och bild: **Christer Brunström**

Automatskurna märken

– kommenterade av avsändaren

Text och bild: **Valter Skenhall**

I min samling Postverkets automatskurna frimärken har jag tre försändelser som tilldragit sig särskilt intresse. Det intressanta är att avsändarna har kommenterat frimärkena till frankeringen.

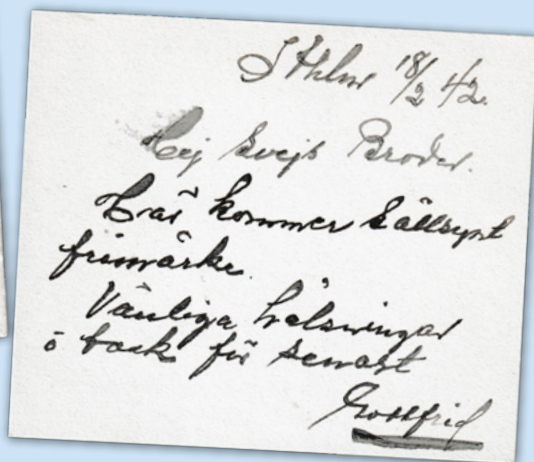
Detta brevkort är stämplat i GÄVLE 14.7.46. Allt tyder på att Gävle hade en automat för 10-öresmärken. I Sverige fanns vid denna tid ca 40 stycken 10-öresautomater. När Acke och Nisse skriver kortet kommenterar de frimärket: "Obs: Ursäkta frimärket". Egentligen är det Postverket som ska be om ursäkt till Acke och Nisse för att Postverket inte levererar ett fullgott frimärke.

Postverket började 1903 att testa automater, så konstruerade att kunden genom att stoppa in en 5-öring eller 10-öring kunde få ut ett frimärke av motsvarande värde. 1916 började en större installation av automater. Avvecklingen av dessa enmärkesautomater började under 1950-talet. Till avvecklingen bidrog häftes-automaterna som introducerades under våren 1954.

Mekanismen fungerade inte alltid i enmärkes-automaterna, särskilt då fukt trängde in vid dålig väderlek. Framdragningen kunde då komma i olag med följd att avskärningen inte skedde mitt i perforeringen som var avsett.

För Postverket var det dålig reklam, men för oss filatelister har det blivit ett trevligt samlingsområde. ●

I detta fall har ett 10-öres märke använts som komplettering på ett brevkort till Tyskland stämplat ÖREBRO 1 30.12.36. Avsändaren kommenterar det felaktigt skurna märket (i översättning): "Detta felklippta märke fick jag i somras (med 7 andra!) vid järnvägsstationen i Göteborg. 10-öresautomater finns bara i Stockholm, Göteborg och Malmö". Här kan vi konstatera att det är automaten i Göteborg som har fallerat. Vid denna tid fanns det fler än tre 10-öresautomater i Sverige. Enligt uppgift i Riksarkivet 1937 fanns det 572 frimärksautomater varav 35 för 10-öresmärken.

Tack vare innehållet i detta brev kan vi se avsändarens kommentar till ett felskuret automatmärke. Brevet är stämplat STOCHOLM 1 18.2.42. Gottfrid skriver "Här kommer sällsynt frimärke". 10-öres automatfrimärkena är mer sällsynta än 5-öres då det fanns betydligt färre 10-öresautomater. 10-öresautomaterna krånglade mer på grund av 10-öringens låga vikt och automaterna var därför svårare att ställa in.

Kanske någon läsare kommer ihåg Tio i topp, ett radioprogram som sändes i Sveriges Radios P3 under åren 1961-1974, i vilket en lyssnarjury valde ut de tio mest populära låtarna inom popgenren. De presenterades sedan från nummer tio till vinnaren på plats ett. Nu gör vi samma sak, i denna serie som är tänkt att vara en sorts grundkurs i ämnet filateli. Min tanke är att spegla lite av varje med betoning på de riktigt globala frimärkskändisarna. Kanske blir någon förvånad över en del av mina val, vilket är helt naturligt, eftersom de flesta nog har sin egen privata topplista.

Berömda Frimärken

På plats tio i vår Tio i topp-lista hade vi ett svenskt frimärksmotiv. På plats nio hittar vi ett klassiskt motiv från Norge som började användas så tidigt som 1872. Det kommer säkert att förvåna många läsare att i stort sett samma motiv (om än i aningen moderniserad form) fortfarande används i norsk frimärksutgivning.

Det handlar följaktligen om ett motiv som figurerat på norska frimärken i nu mer än 150 år! En titt på vår första illustration avslöjar att detta synnerligen vinnande motiv är ett posthorn. Detta är en referens till en tidigare epok i vår posthistoria då hästburna postkurirer signalerade sin ankomst med hjälp hornet som var en viktig del i utrustningen. Tack vare dessa signaler kunde nästa ryttare förbereda sig att ta över postsäckarna för den fortsatta resan. Tanken var naturligtvis att utväxlingen skulle gå så snabbt som möjligt.

Posthorn har förekommit på många frimärken som en symbol för snabb och effektiv postbefordran. Det lilla musikinstrumentet har på många sätt blivit synonymt med norsk frimärksutgivning.

Frimärksbilden ritades av Wilhelm von Hanno och frimärket trycktes år 1872 i boktryck på papper med vattenmärke. Om någon undrar vad vattenmärket föreställer är svaret kanske inte speciellt förvånande – ett posthorn!

De sex första posthornsfrimärkena utgivna åren 1872–1875 hade valörer i skilling. År 1877 kom serien men med valörer i øre. Det kan tyckas märkligt att några av de klassiska utgå-

vorna med valörer i skilling fortfarande är tämligen prisbilliga i ostämplat eller postfriskt skick. Detta hänger samman med att posten hade stora restupplagor i lager som man långt senare sålt till oss samlare. Det är därför möjligt att skaffa sig ett vackert postfriskt exemplar av valören 1 skilling för en hundralapp.

Under de gångna 150 åren har det kommit ständigt nya upplagor med smärre skillnader och med olika tryckmetoder som boktryck, rasterdjuptryck, stålgravyrtryck och offset. Vattenmärket har förekommit i olika positioner. Allt detta har lett till att många samlare har specialiserat sig på just dessa posthornsmärken.

Vem var då Andreas Friedrich Wilhelm von Hanno (1826-1882) som utformade detta episka frimärksmotiv? Han föddes i Hamburg och kom år 1850 till Christiania där han främst gjorde sig ett namn som arkitekt med kyrkor och järnvägsstationer som specialitet. Han var också känd som skulptör och målare. Von Hanno var en ledande person inom norsk arkitektur vid mitten av 1800-talet. Det var alltså en tysk som skapade posthornsfrimärket, Norges mest emblematiske frimärksutgåva någonsin!

Även utanför Norge var det många som uppskattade det norska frimärksmotivet. Kreta, med en stor grekisk befolkning, hade tillhört det Osmanska väldet i hundratals år men det fanns en stark önskan att ön skulle knytas till Grekland. År 1897 tog ett antal europeiska stater över förvaltningen av Kreta och man gav ut speciella frimärken för sina postkontor på ön. År 1900 fick Kreta sina första egna frimärken och år 1901 var det dags att introducera lösenmärken. Lösenserien med åtta valörer trycktes av Bradbury i England.

Här hade man gjort det enkelt för sig. Lösenmärkena utformades exakt som de norska posthornsfrimärkena men med text på grekiska.

Det är ett av de mest uppenbara plagiaten i vår frimärksvärld och det tyder på att kretensarna verkligen uppskattade det norska frimärksmotivet som redan då var klassiskt.

På plats nio hittar vi alltså ett frimärksmotiv som kanske är mer berömt regionalt än i hela världen men jag skulle tro att nästan alla svenska samlare någon gång kommit i kontakt med dessa norska posthornsmärken. Det har dessutom den

klassiska enkelhet och skönhet som gör att det platsar på vår topplista. Ur posthanteringssynpunkt är posthornsmärkena perfekta eftersom valörerna har fått en så tydlig placering.

Text och bilder: Christer Brunström

Topplistan, översikt:

1) ?	3) ?	5) ?	7) ?	9) Posthorn
2) ?	4) ?	6) ?	8) ?	10) Oscar II

Vi söker inlämningar till kommande auktioner

Michel Bl.10 såldes för 23 000 kr och ett brev med "apan" såldes för 10 400 kr exklusive provision på vår decemberauktion.

Michel Bl. 10

Brevet med apan

D&T International AB

Box 4, 142 21 Skogås, Tel. 073-687 82 60, 08-771 85 38
E-mail: info@dtstamps.com www.dtstamps.com

Döda frimärksländer - 7

Text och bilder: **Christer Brunström**

I avsnitt 7 av vår serie om världens döda frimärksländer ligger betoningen på indiska feodalstater där möjligheten att de någonsin skulle kunna återuppstå torde var helt obefintlig. Vi har redan träffat på några stater och det kommer att dyka upp ytterligare ett stort antal i kommande delar av denna serie.

Berlin

Som bekant slutade andra världskriget med att Tyskland delades i olika ockupationszoner. De östra delarna av landet fick ett huvudsakligen sovjetiskt styre. Det stora undantaget var huvudstaden Berlin. Den 20 maj 1945 beslöt stadsledningen att frimärken skulle ges ut för postverksamheten i huvudstadsområdet och med start den 7 juni 1945 kom sju frimärken som med ett

undantag visar en björn, Berlins symbol. Det sjunde märket har en ek som symbol.

Det är en utgåva som i högsta grad kan specialsamlas eftersom det finns olika typer av tandningar. Man använde varierande papperssorter och även gummering av olika kvalitéer. Slutligen finns det ett stort antal klichévarianter som tas upp i specialkataloger.

Frimärksserien kom sedan att användas i hela Brandenburg förutom i Berlin.

Bhopal

Än idag är det nog många som kommer ihåg den fruktansvärda katastrof som drabbade staden Bhopal i den indiska delstaten Madhya Pradesh i december 1984. En olycka på en kemisk industri ledde till att 45 ton giftgas läckte ut. Det rapporteras att 2 500 människor omkom och att 50 000 skadades.

Tillsammans med Hyderabad var Bhopal den största staten i centrala Indien med en muslimsk härskarfamilj. Bhopal var en stor och betydelse-

full stat som 1931 hade en befolkning på 730 000. Härskaren med titeln nawab hade tilldelats en salut på 19 kanonskott, endast ett fåtal stater hade fått maximala 21 kanonskott.

Staten hade grundats år 1740 av Dost Muhammad. Vid slutet av 1700-talet hade Bhopal invaderats av soldater från andra områden. De besegrades av Wazir Muhammad år 1814. Efter förhandlingar med briter bekräftades han år 1818 som härskare över Bhopal. Från 1844 till 1926 styrdes staten av två starka kvinnor. Av störst intresse för oss är Nawab Shah Jahan Begam som styrde Bhopal från 1868 till 1901. Hennes namn förekommer på nästan alla Bhopals tidiga frimärken.

Användandet av frimärken inleddes år 1872 och vanliga frimärken gavs ut ända till 1908. Därefter togs postverksamheten för vanlig post över av Brittiska Indien. Men Bhopal påbörjade nu utgivning av tjänstefrimärken för olika typer av myndighetspost inom staten. Alla dessa frimärken kännetecknas med ordet SERVICE. Med tanke på att Bhopal hade muslimska härskare finns det inga frimärken med personporträtt vilket annars var vanligt bland de indiska feodalstaterna. På 1930- och 1940-talen gav Bhopal ut ett

antal bildmärken. År 1940 kom ett frimärke som avbildar en indisk tiger.

Bhopal som frimärksland upphörde den 1 juni 1949. Det är på många sätt ett mycket spännande samlingsområde och det finns gott om material.

Bhor

Bhor var en indisk feodalstat som ligger runt 130 km sydost om Mumbai (tidigare Bombay) på Indiens västkust. Huvudorten i den lilla staten heter också Bhor. Det var en av de fattigare staterna och befolkningen ägnade sig huvudsakligen åt jordbruk. Ris var en av de viktigaste grödorna.

Bhors historia börjar år 1697 då den dåvarande härskaren fick området som belöning från staten Satara. Nästa stora steg i statens historia kom 1820 då man slöt ett avtal med East India Company. Satara upplöstes år 1848 och därefter var Bhor en feodalstat associerad med det brittiska styret i Indien. År 1931 hade Bhor en befolkning på 141 000 men den torde ha varit betydligt lägre under frimärkstiden 1879-1901. Idag ingår Bhor i delstaten Maharashtra.

Under tiden som frimärksland styrdes Bhor av Raja Shrimant Raghunath Rao Chankarrao Chimanji. De brittiska myndigheterna hade tilldelat honom en salut på nio kanonskott vilket placerade honom längst ned bland salutstaterna.

Bhors första frimärken utgivna 1879 var tryckta för hand och hade enbart text. År 1895 ersattes de med indiska frimärken. Rajans porträtt visas på frimärket med valören ½ anna som gavs ut 1901. Det

användes endast på vissa typer av tjänstepost inom staten. Försändelser frankerade med Bhors frimärken är mycket ovanliga.

Biafra

Nigeria blev en självständig federal republik år 1963. Det är ett land med många etniska folkgrupper med sina respektive språk för att inte tala om olika religioner. Ibofolket dominerade i lan-

dets sydöstra region men de bodde även i andra delar av landet där hausa- och fulanifolkerna var i majoritet. Det förekom ständiga etniska konflikter. År 1966 genomfördes en statskupp som resulterade i en massaker på ibobefolkningen utförd av hausa- och fulanigrupper. Runt en miljon ur ibobefolkningen flydde till landets sydöstra del. Kuppmakarna hade också avskaffat det federala styrelsesättet.

Det var i detta läge som Biafra utropades som självständig stat den 30 maj 1967. Biafra omfattade den sydöstra delen av landet. I det efterföljande inbördeskriget fick centralregeringens styrkor överhanden och Biafra tvingades kapitulera i januari 1970. Kriget och Biafras närmast totala isolering resulterade i en enorm svältkatastrof.

Under perioden 1968-1969 gav Biafra ut ett 40-tal frimärken. Till detta kommer ett antal frimärken som hade förberetts men som nog aldrig nådde postkontoren i Biafra.

Bijawar

I centrala Indien och i dagens Madhya Pradesh låg staten Bijawar som bestod av fyra olika områden. Under tiden som frimärksland hade staten en befolkning på 120 000 varav det stora flertalet ägnade sig åt jordbruk. Huvudorten heter också Bijawar.

Bijawar slöt ett avtal med East India Company år 1802 vilket reglerade statens förhållanden. Maharadjan tilldelades en salut på 11 kanonskott vilket tyder på att Bijawar hade en viss betydelse.

Under tiden som frimärksland styrdes Bijawar av maharadja Sarwant Singh Bahadur och det är hans porträtt som förekommer på statens samtliga frimärken som infördes år 1935. Frimärkena drogs tillbaka under 1941 och uppenbarligen i samband med maharadjans död.

Bijawars samtliga frimärken trycktes i Bombay.

Av utgåvan från maj 1937 finns en intressant variant av valören 1 rupee; om man studerar märkesbilden noga ser det ut som om valören har pluralformen 1 Rs i stället för det korrekta 1 R. Tandningen tycks ha varit ett problem för tryckeriet eftersom det finns många helt eller delvis otandade märken. Bijawar är ett område som kan samlas komplett och då i ostämplat skick. På brev är statens frimärken mycket ovanliga. ●

RECENSION / ANNONS

Svenska försändelser

1858–1872 frankerade med Vapentyp Öre & Liggande Lejon

Författare: Mikael Carlsson. Recenserad av Ulf Nilsson.

Denna bok samlar kända försändelser skickade från Sverige ut i världen och ett antal inhemska. Boken baseras delvis på Åke Rietz bok "Svenska Försändelser till utlandet före UPU" (2014) som i sin tur bygger på Gunnar Nilssons anteckningar. Totalt finns över 5000 försändelser listade med datum och sändande postort, många gånger med nyans. Många försändelser finns med på bild och i förekommande fall var och när det sålts.

Försändelserna är sorterade efter mottagarland, av naturliga skäl är de nordiska länderna mest omfattande. Många gånger finns det extra information om portosatser, postvägar, särskilda stämplor eller personer med omfattande korrespondens. Just denna extra information gör det väl värt att läsa boken för mer än att hitta information om ett enstaka objekt.

Extra material som SFS no 44 från 1858 som beskriver övergången från skilling banco till öre och udda försändelser. Även samlad förteckning över större antal aktuella frimärken på försändelser är extra material som kan vara intressant.

Om du är intresserad av helsaker från denna period är denna bok helt klart för dig. ●

Förskottsbetalning till förbundets bankgiro 581–6772 eller Swish 123 009 62 97. Ange vilken bok/böcker på inbetalningen samt ditt medlemsnummer och mobilnummer eller e-post. Vi skickar spårbart. Sveriges Filatelistförbund, Glasfibergatan 8, 125 45 Älvsjö. Tel. 073-203 02 00, e-post: kansli@sff.nu.

Debutanten Therese Larsson ställer ut Lars Sjööblom

Till Norrphil 2022 togs initiativet att ha en debutantklass. En chans att ställa ut för den som inte tidigare ställt ut och prova hur det är. Formen var att man ställde ut kopior på ett en rams exponat och lämnade in originalet för bedömning av kunnig utställare. På detta sätt får man chansen att prova sina vingar utan större kostnader och kanske minska den press som lätt kan bli för nya utställare.

En som tog chansen var Therese Larsson som med sitt *Lars Sjööblom* – inte bara en gravör visade flera av Lars alster, och då inte bara de välkända frimärkena. En trevlig överraskning var dessutom att huvudpersonen själv dök upp för att se på detta och övriga exponat på utställningen. Att Lars är en uppskattad person i våra kretsar är ingen överdrift och många passade på att byta några ord med honom. Att han var nöjd med Thereses exponat var det ingen tvekan om och ett ytterligare exempel på hans konst fick vi se då han gjort en teckning av Thereses hund som vi ser här.

Fler som ställde ut i debutantklassen var Elisabeth Björklund Joback med *Bakverk*, Tom Timan med *Olika djur, från förhistoriska till djurungar*, Olof Tiger med *All good things are four* samt Lars Dahlkvist med *Den nya stämpeltypen*.

Vi får hoppas att de fått blodad tand och att de återkommer som utställare. Kommande utställningar rekommenderas att anamma konceptet med debutantklass eller något liknande för att få fler att ta chansen att prova på att ställa ut.

Ulf Nilsson

Besök på kansliet

– intervju med Lars Sjööblom

Filatelisten har fått möjligheten att intervjua Lars Sjööblom, en mycket uppskattad och viktig person inom svensk filateli. I intervjun berättar Lars bland annat om sin karriär – från starten på Berghs reklamskola till idag.

Foton: Lars Sjööblom. **Frimärksbilder:** Lars Sjööblom, © Postnord Frimärken

Vad fick dig att börja med att gravera frimärken, Lars? Och hur fick du jobb på Posten Frimärken?

– Jag gick på Berghs reklamskola 1977–79. Jag hade Bo Lindberg som lärare i typografi. Han sa att det skulle starta en gravyrskola för man hade inga gravörer på Tumba bruk. Det fanns ett behov av en ny kull elever så man gick ut och rekryterade. Vi fick en grundutbildning på två år, sponsrad av Tumba bruk* och Posten. Vi var tolv elever och 16 lärare under de två åren och det var en otroligt häftig utbildning. Det var färglära, anatomi, typografi, vi hade liksom gräddan av lärarna från den tiden. Och alla tolv från den utbildningen fick jobb på Tumba bruk. Efter det jobbade jag med sedlar något år, men sen ville man ha en anställd gravör på Posten så jag sökte och fick tjänsten och var anställd från 1983 fram till jag slutade för 5–6 år sedan.

När kom du på att det var gravyr du ville jobba med?

– Under tiden på Berghs gjorde jag många tuschteckningar. Jag hade en torkad solros i en vas på min bänk. När jag kom tillbaka efter sommarlovet hade den blivit alldeles visnen. Den gjorde jag utan att skissa, jag bara tecknade av den i tusch. Och min lärare Bosse Lindberg tyckte att ”jamen du har ju lite det här gravyrmanéret i dig, så jag tycker du ska söka den här utbildningen”. Då öppnades en ny värld för mig när man fick de här verktygen, gravsticklar, lupp, mikroskop, och sen kunna sitta ett par tre, fyra veckor ibland och jobba med en gravyr. Det var en nästan meditativ känsla, och har fortsatt så även nu.

Vem var din mentor som gravör, och hur har det format dig?

– Jag jobbade parallellt med Slania, men under skoltiden var det Arne Wallhorn som var min

läromästare och vän. Han har nog format min gravyrstil mer. Om man jämför med Slania, som var otroligt teknisk och snabb, var Arne Wallhorn mer konstnärlig i sina gravrylinjer och tankesätt. Jag tror att jag har plockat Arnes intention på att försöka göra en konstnärlig gravyr, samtidigt som den måste vara teknisk också. Arne är nog den som har gett mig mest av gravörerna. En annan inspirationskälla var Majvor Franzén som också hade ett väldigt fritt manér.

Hur är du som person?

– Jag är gladlynt och noggrann, men är en jäkla slarver också.

Noggrann men slarvig?

– Jaa... alltså jag är noggrann när det gäller tecknande och sådant men jag kan vara slarvig med mycket annat. Men det är svårt att beskriva sig själv så här. Jag är nog en person som bryr sig om andra, som är noga med att släppa fram andra människor mer än att framhäva mig själv.

Hur är du som yrkesperson?

– Jag gillar utmaningar, till exempel porträtt är otroligt svårt och kul. Porträtt både på djur och människor, det är nog det jag även håller på med mest nu. Man kan gå in på min Instagram och titta för där lägger jag upp saker nästan varje dag. Jag lägger upp frimärken men numera gör jag även många blyertsporträtt.

Som är beställningsjobb?

– Ja, jag gör porträtt på beställning. Jag gör fler

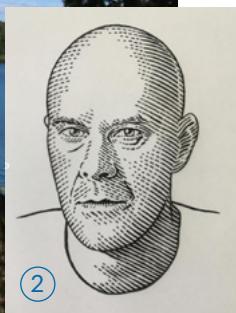
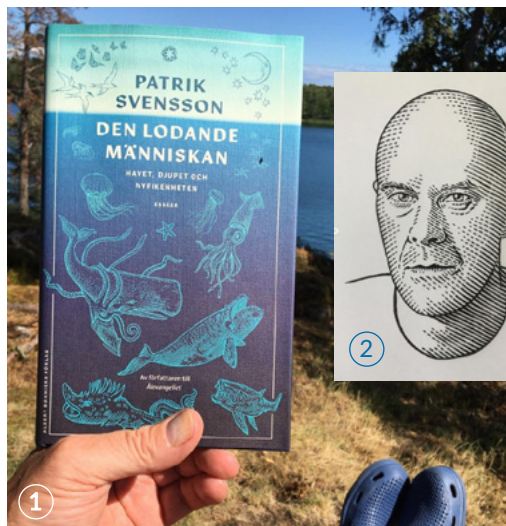
illustrationer än gravyrer nu för tiden. Och det har blivit en hel del bokomslag också, som *Ål-evangeliet* och *Den lodande människan* (1) av Patrik Svensson. Och då har jag jobbat i ett tecknat gravyrmanér.

Okej, hur skulle du beskriva det manéret, alltså hur man gör det?

– I stället för att använda gravsticklar så jobbar jag med tusch och en lineart, eller en linjeuppbyggnad av bilder, så det nästan ser ut som det är frimärksgravyr. Så sånt håller jag på med nu, med den kunskap jag fått genom graverandet. Och här är Patrik själv som jag gjorde som ett träsnitt nästan (2).

Vilka arbeten tar du helst, vad är roligast att göra?

– Äsch, jag tar vad jag får. Men... det är kul att hålla i ett helt projekt. Om man gör en serie med vinterfåglar eller sport, till exempel "du ska göra hockey-VM". Jaha, då går jag igång, när man får ett ämne och får hålla sig till det, men också kunna brodera runt och göra något fint av det. Att göra serier från ax till limpa så att säga. Jag fick i uppdrag att göra Westfaliska freden och fick fundera. Det hade jag missat på historiektionerna. Då fick man sätta sig in i det och det blev intressant. Då var det drottning Kristina som regerade. Och så funderade jag på vad man hade för typ av typsnitt på den tiden, så plockade man ihop en mindmap med en massa postit-lappar och sen fick man ihop allt det där i ett märke (3).

Berätta något som ingen annan vet om i frimärkena du graverat. Nu kanske det inte finns något som ingen vet om eftersom filatelister är ett nyfiket släkte, men kanske något.

– Ja, många vet väl det redan, men i Lars Mortimers serie Hälge står det i trädstammen – det var hans eget budskap – att han bodde på det här speciella motellet på Mallorca. Jag har gjorde något liknande med min frus namn. Det finns på en arbetarrörelsens flagga där de går i Ådalen, då skrev jag "Anna" i flaggan. Sen var det Stockholmia -86; Jag är uppvuxen ute i Järna söder om Stockholm och var ganska aktiv i Järna Sportklubb och då skrev jag Järna SK i någon stämpel. Men det känns lite töntigt att ta upp saker som var för över 30 år sedan.

Nej men det är ju jättekul. Du har också med personliga objekt med i dina gravyrer, eller hur? Jag har sett en bild på ett par fotbollsskor ...

– Ja just det, det var Foppamärket ja. På förstasidansbrevet finns det en hjälm som jag hade när jag spelade i sportklubben då. Vad finns det mer ... jag gjorde ett kanotmärke på Gert Fredriksson (4). Då hade jag en paddel hemma och plåtade mig själv när jag höll i den. Sen har vi Socker-Conny av Joakim Pirinen och där graverade jag in "med ett schysst järnrör slår man världen med häpnad" som är ett välkänt Socker-Conny-citat. Det här var kul också, jag fick göra Skansens 130-årsjubileum (5). Jag gjorde det som ett träsnitt då. Det skulle vara affischer från 1890 och framåt med olika tryckteknik. Här var det litografi, sen handkolorerade foton, sen en affisch med 80-talsstil och sen nutid. Så fick vi klä ut oss – de har en jättefin ateljé på Skansen där de fil-

made oss för en julkampanj. Byrån vann ett fint pris för den faktiskt.

Har du någon anekdot att berätta om det du gjort? Jag har till exempel fått höra att när du gjorde Anna Lind-frimärket, blev du störd av hantverkare och var tvungen att börja om?

– Det knackade på taket ja. Nej, jag gjorde inte det, men vi höll på att lägga om taket då där vi bodde. Precis när jag skulle sitta och göra ögonen på henne – det var ju bråttom som satan – precis ovanför där på överloftet började de spika regler och grejer så då studsade plåtarna där nere där jag satt. Men det var bara att ropa "ta det lugnt lite i fem minuter". En annan sak är när jag gjorde Rikard Wolff i Änglagård, var ett märke med "filmen 100 år". Och det var ett så pyttelitet porträtt där så jag började med Helena Bergström som blev bra tyckte jag. Men sen när jag skulle göra ögonen på Rikard Wolff så blev det inte bra, så då var det bara att göra om allting (6). Det går ju inte att rätta eftersom det är borttaget. Svårt att sudda.

Hur lång tid tar det att gravera ett frimärke?

– Allt från två veckor till fyra veckor kan man säga. Ett riktigt, som Ingmar Bergman (7) där det är ganska stor yta som är graverad är det mycket korstoner och punkter, det tror jag gick på två – tre veckor, minst.

Hur känner du för det här med att Sverige har slutat att ge ut graverade märken?

– Jamen det är sorgligt, det tycker jag. Dels för hela den här hantverksbiten och lite även för min egen del. Jag jobbade en period på Skansen också för att visa hantverket men sen kom pandemin och det har inte blivit så mycket efter det. Det är ett gammalt fint hantverk som tyvärr inte kom-

mer finnas kvar. Och nu när jag tecknar i gravyrstil blir det inte riktigt samma sak eftersom det då var i skala 1:1 och nu gör jag kanske 6 – 8 gånger större och då måste kolla så att det håller för att dra ner i storlek.

Vilket märke är du mest nöjd med?

– Jag har gjort några kvinnliga porträtt på nobelpristagare och jag tror att det var Nelly Sachs (8). Det märket tycker jag är väldigt fint. Sen gjorde jag ett med Alice Tegnér (9). De två tycker jag är fina som porträtt. Jag gjorde ett porträtt på H. C. Andersen som jag också är väldigt nöjd med. Sen har jag ett märke med motiv från Livrustkammaren. Jag gjorde en tolkning av Erik XIV:s prakttrustning. Den är det också otroligt mycket gravyr på. Jag höll på länge med den, det var mycket detaljer och den här stoffkänslan med metall och ornamentik (10). Den ingick i en serie som hette Gravyrkonst. Det var ett block, och Martin Mörck, Slania och jag gjorde varsitt märke där.

Har du uppmärksammats för dina gravyrer utanför Sverige på samma sätt som här?

– Ja, märket föreställande Ingrid Bergman blev valt till världens näst vackraste frimärke i alla fall. Det finns andra utmärkelser också. Nelly Sachs och Wisława Szymborska, det var Czeslaw som gjorde det porträttet, men de blev valda som årets vackraste graverade frimärken år 2000. Sedan gjorde jag en samutgåva i Tjeckien och Slovakien med Endre Nemes som var bosatt både i Tjeckien, Slovakien och Sverige (11). Det var ett kul samarbete så var vi en liten delegation från Sverige som fick åka till Prag så det har blivit en hel del sådana

resor. Och i Irland var vi och träffade Seamus Heaney, nobelpristagaren i litteratur. Han dog för några år sedan. Han bodde i Dublin så vi träffade honom och hans familj när det var utgivning där. Då hade jag gjort frimärken av Samuel Beckett, Bernard Shaw, en poet som hette Yeats samt då även Seamus Heaney. Så att, jo då. Jag har blivit uppmärksammad.

Vad händer under året 2023?

– Jag har nyligen avslutat en serie till Åland som kommer i sommar, med sommarfrimärken. Men så är det också Vasajubileet. Det här är under arbete, Gustav Vasas 500-årsjubileum som regent. Ute på Gripsholms Slott kommer det vara mycket aktiviteter då. Så det har Hovet beställt till en reklamkampanj där skulle jag tro. Men jag är ju pensionär nu så det är ganska skönt, man tar lite sovmorgon om dagarna. Men jag gör mina porträtt och har lite utställningar på Karby Gård där jag är, där blir det också lite grafik som jag ställer ut. Vi är 18 personer som håller på med det.

Hur känns det att ha blivit uppmärksammas i ett exponat på det här sättet som Therese Larsson har gjort?

– Hedrande och jättekul. Therese och jag har ju haft kontakt genom åren. Den första kontakten var nog när Svedala hade en frimärksutställning, och sen har hon samlat på sig några saker av mig. Sen fick jag ju också göra hennes lilla labrador, Lexie. Så det är bara roligt.

Karin Kjäll

Frågor av Therese Larsson och Andreas Björk
Besök @larssjooblom på Instagram för att se fler bilder!

*Tumba pappersbruk (numera Crane AB) är en pappersindustri belägen i Tumba i Botkyrka kommun. Anläggningen är sedan 1755 producent av papper för sedlar och andra värdehandlingar och är därmed världens äldsta i sitt slag.

Betydande postreformer i mitten av 1800-talet

Text och bilder: **Giselher Naglitsch**

Att montera intressanta objekt för en utställning, eller bara för att det blir trevligt i ett album, är nöjsamt och berikar mitt samlande. I mitt samlande av posthistoria och postal dokumentation måste jag återkommande söka kunskap i litteraturen och i postens cirkulär eller liknande. Det är bakgrunden till en planerad ny serie artiklar. För mig blir det en förlängning av monteringen. Läsarna hoppas jag inspirera till att göra något liknande.

Inledningsvis tänker jag knyta an till tre viktiga postreformer i mitten av 1800-talet, som jag tycker har fått

för lite uppmärksamhet i filatelistisk press: 1860 års beslut om att lantpoststationer kunde inrättas vid behov, indragningen av kronobrevbäringen 1874/75 och 1877 års beslut om införande av lantbrevbäring, för att kompensera att inte alla socknar kunde få en poststation och för alla för tidigt inrättade kortlivade poststationer som snart drogs in. Kommande artiklar kan ha anknytning till dessa reformer på ett eller annat sätt, men de kan också behandla postala förhållanden såväl före som efter tiden för dessa reformer.

Post till adressater på landsbygden

Ännu i mitten av 1800-talet måste alla hämta sina ankommande brev på sitt postkontor. Man valde själv vart breven skulle adresseras, där det var bekvämast att hämta. Korrespondenter på landet kunde skaffa sig lösväska och sluta avtal med respektive postmästare och någon som transporterade väskan mellan postkontoret och en större gård, by eller socken. Poststyrelsen reglerade postmästarnas ansvar att ta hand om väskan, men den lade sig inte i transporten. Så uppstod ett nät av "postvägar" som inte går att spåra i Postens arkiv. Men hembygdssamlare kan lägga pussel med bevarade försändelser. Här platsar även parallellposterna: kronobrevbäringen, soldatposten och klockareposten.

En viktig reform – fr.o.m. år 1861 kan lantpoststationer inrättas på lämpliga ställen

Behovet av postens tjänster ökade under 1800-talet. Kungl. Maj:t bemyndigade poststyrelsen den 9 mars 1860 "att, å lämpliga ställen, inrätta ett nytt slag av poststationer, vilka äro ämnade att, såsom speditionskontor, för mera avlägsna orter underlätta förbindelsen med närmaste postkontor eller postexpedition".

När järnvägarna började byggas, såg Postverket möjligheter till gynnsamma transporter och möjligheter att i nära samarbete med de olika

järnvägsbolagen etablera poststationer. Dessa kom att kallas förenade pst. Föreningen låg i lokalen och gemensamt utnyttjad personal.

Nästa stora reform genomförs 1874/75 – kronobrevbäringen dras in

En av de största omvälvningarna i Postens historia kom när kronobrevbäringen drogs in och övertogs av allmänna posten. I samband med detta inrättades över 600 nya poststationer vardera åren 1874 och 1875. Det skulle snart visa sig att många av de nyinrättade poststationerna inte kunde bära sina egna kostnader. Portointäkterna räckte inte ens till löner och lokala omkostnader, än mindre ge bidrag till postföring och Postverkets övriga kostnader. Indragningar följde. Beslutsfattarna hade inte full överblick. Många poststationer fick lika eller liknande namn som på andra håll i landet. Det ledde till förväxlingar, felsändningar, försenad post, irritation och merarbete. Dock var beslutsvägarna korta och felen rättades snabbt.

Ännu en reform i tiden – lantbrevbäring kan införas från början av år 1878

Erik Lindgren har, i sitt häfte *Något om tidig lantbrevbäring i Stockholms län*, Posthistorisk skrift 395, berättat om ett antal överväganden som före-

gick de beslut som gav oss så många kortvariga poststationer. Bara i Stockholms län hittar han 28 pst (av 69) vars portointäkter för år 1875 inte räcker till att täcka dess egna kostnader. Han re-
dovisar argument som anfördes för att rädda ett antal pst från indragning. Dels väntar man sig växande trafik, dels anses pst som nödvändiga för att betjäna vissa tidigare till kronobrevbäring berättigade tjänstemän. Även andra argument

förekommer. Lindgrens häfte kan lånas på Postmuseum.

Med början år 1878, då posten fick inrätta lantbrevbäringslinjer, sköt indragningarna av olönsamma pst fart. Postkartorna från tiden visar lantbrevbärarnas rutter. Kartorna hittas på Postmuseums hemsida. Tidtabeller för dessa går att hitta i cirkulären. Några lantbrevbärare fick stämplor med rutternas namn.

Om poststationsföreståndare och deras villkor 1861 till 1964

Vid ett besök på vårt "utlokaliserade Postmuseum" i deras lagerlokaler i Tumba – Postmuseum är stängt för besökare för nödvändig grundförstärkning – berättade Hanna Nydahl att hon skulle lägga ut digitaliserade personalkort från alla poststationer på museets hemsida. Nu har Hanna gjort det. Och jag konstaterar, här finns mycket att hämta för hembygdssamlare och filatelister.

Fram till år 1860 fanns med några få undantag postkontor bara i städerna. Då fanns 127 postkontor och 48 postexpeditioner. Inrättandet av enklare postanstalter på landsbygden, med början år 1861, gick inte så fort. Till utgången av år 1873 hade man inrättat 383 poststationer, alla underställda ett postkontor och postmästaren i en närbelägen stad. Desto fortare gick det när den s.k. kronobrevbäringen drogs in och ansvaret överfördes till allmänna posten. Kronobrevbäringen var en parallell postorganisation underställd länsstyrelserna, som förmedlade brev till och från och mellan statliga befattningshavare på landsbygden. Militären och kyrkan hade liknande organisationer för sina behov. Även deras uppgifter övertogs av allmänna posten, kyrkans dock några år senare.

Under åren 1874-1875 ökade antalet poststationer till 1 648 för att nå en topp 1945, då det fanns 3 834 poststationer i landet. Ett stort antal poststationer var långt in på 1900-talet förenade med järnvägsstationer. Stinsen var då även poststationsföreståndare. Andra järnvägsanställda

kunde han anlita som biträde i postarbetet. Naturligtvis under stinsens ansvar. Poststationsföreståndarna går att spåra i Postens arkiv.

Den som följer länken <https://www.postmuseum.se/samlingar/> och skrollar ner på Postmuseets hemsida hittar en rubrik *Digitalt Arkiv*. Under den hittar man två samlingar: *Poststationer 1861–1917* och *Poststationer 1910–1964*. Båda består av digitaliserad mikrofilm. Originalhandlingarna finns hos Riksarkivet.

Den äldsta delen, som omfattat åren 1861 till 1917, består främst av en samling blanketter *Personaluppgift för år 18xx från poststationen i xxx*. Ett blad för varje år, i alfabetisk ordning efter poststationernas namn. Här hittar man uppgifter som poststationsföreståndaren har skrivit om sig själv: födelsedata, när han antogs till nuvarande befattning (vid den tiden var det bara män), tidigare befattningar vid Postverket och övriga meriter, t.ex. militära befattningar. Allt med vederbörlig datering och personlig underskrift. Uppgifter från dessa kort är uppförda i en *Liggare över poststationer*, där löner och andra uppgifter kan finnas. Allt är ordnat alfabetiskt och efter årtal, men detaljeringsgraden varierar.

Den senare delen, 1910–1964, omfattar *poststationskort* för respektive ort. Här kan man följa föreståndarna som kommer och går, deras villkor och vedermödor, ibland något om pensioner, ja även avsättningar från tjänsten och övriga bestraffningar finns med. Åtskilliga detaljer går med viss möda att tyda från korten, trots alla

ändringar och strykningar. Här hittar man postens uppbörd, d.v.s. intäkter från frimärksförsäljning, löner och övriga anslag till föreståndarna, ersättning för transporter till och från tågen, hyresavtal med järnvägsföretaget o.d.

Under en kvälls letande i dessa arkiv hittade

jag överraskande mycket av intresse om posten i Märsta och om dess föreståndare de första hundra åren. Att koppla ihop människorna med bevarade försändelser och dokument gav en ny dimension åt min samling. Jag rekommenderar intresserade läsare att göra ett eget försök.

Poststation: Märsta (N. D.)

Överordnat postkontor: Uppsala Öppnad den 20.9.66 D.nr

Avstånd fr. jvst. Å platsen: m. Skild fr. jvst. Å platsen f. o. m. den 1/1918 D.nr

Föreståndare	Yrke	Antagen från	Född den	D.nr	Först poststationsföreståndare	
					i	under tiden
<i>Strömberg, Johan</i>		17.12.18	10/11/66			
<i>Strömberg, Anders Ragnar</i>	<i>kollektör</i>	18.12.18	8/24/66	236		<i>1866 följde an. från värd...</i>
<i>Bastlund, August</i>	<i>f.d. kemist</i>	22.11.18	11.1.66	247		<i>avst. fr. frimärksförsäljning...</i>
<i>Strömberg, Gustaf Adolf</i>	<i>konstnär</i>	18.12.18	8/24/66	248		<i>20.12.18 deltog i 416...</i>
<i>Strömberg, Anders Ragnar</i>	<i>f.d. f.b.</i>	18.12.18	8/24/66	249		<i>22.12.18 deltog i 416...</i>

	Per år	F.o.m.	D.nr	Per år	F.o.m.	D.nr	Per år	F.o.m.	D.nr
Arvode	150			150	1.1.18		150	1.1.18	
Personl. tillägsarvode									
Biträdesanslag	150			150	1.1.18		150	1.1.18	
Provisionsersättning									
Anslag för transporter	450			450	1.1.18		450	1.1.18	
" " " " per dag									
Gyrtidstillägg	1270			1270	1.1.18		1270	1.1.18	
Övriga tillägg	1270			1270	1.1.18		1270	1.1.18	

Uppbörd: 1913 2211 1918 4393 Poäng: år 1916 337 (Kontraktet uppsatt till upphörande år 1919)

1914 2390 1919 5026 1915 2399 1915 428 (xx) vilket ändrades till stationsföreståndaren vid Märsta station.

1915 2680 1920 5277 1915 418 1921 263 (Lokalbyrå för posten 200 m. år 1896 avst. med uppbördsning (märk 418)) 372 stämning)

1916 2618 1921 8800 1922 380

1917 3465 1922 5599

Postverket upplöste och förbjöd och värd kont. till Strömberg den 1/1918

anndragna föred. med 1866 värdet anndragna kollektör i stationens intäkter i Märsta år 1/1918

Poststationskort för Märsta åren 1913-1922.

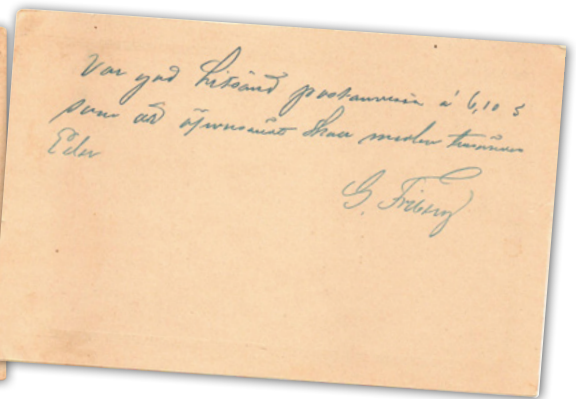
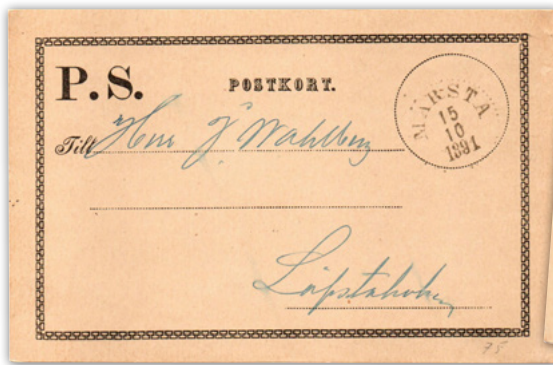
Märsta poststation och dess föreståndare

Posten i Märsta öppnades som en förenad poststation den 20 september 1866, samma dag som Norra Stambanan (NSB) öppnades för trafik. Det innebar att stationsföreståndaren ansvarade för såväl järnvägen som posten. Poststationskortet på Postmuseets hemsida ger bl.a. besked om överordnad postinspektion/-kontor. Vid starten 1866 lyder Märsta under Westra Stambanans postinspektion. År 1877 flyttas poststationerna vid NSB till Centrala Distriktet, för att 1893 underställas postkontoret i Uppsala. Den 1/1 1918 skiljs posten i Märsta från järnvägen, men blir kvar i stationshuset.

100 år och tolv poststationsföreståndare

Den 19/9 1866 förordnades Johan Gustaf Ernst Wiman till befattningen. Förutom stationsinspektör och postföreståndare var han kapten vid Kongl. Upplands Regemente och lantmätare. Från 1879 noteras han som kapten och kompanichef vid samma regemente. Det var nog för befattningen som kompanichef han lämnade tjänsten i Märsta senare under året.

Efter Wiman kom Gustaf Friberg, 1879-1892. Han hade inga andra fina titlar än stationsinspektör. Vi hittar Gustaf Fribergs namnteckning på ett P.S. Postkort där han påminner Herr

Wahlberg på Löfstadholm om en postanvisning som Wahlberg skall kvittera och skicka med sin postväska för att få pengarna i retur med väskan.

Inte heller efterträdaren *Ludvig Leonard Teodor Reuterskiöld, 1893–1895* hade annan titel än stationsinspektör. Det var fint nog.

1896–1903 övertar *Gustaf Brunsson* ansvaret för poststationen. Brunsson fick börja med 360 kr i årsarvode. Det höjdes 1902 till 420 kr. I hembygdsföreningens medlemsblad, *Tidlösan*

nr 4 2013, finns en berättelse om Brunsson. År 1899 blev han indragen i ett upptråde mellan tre onyktra ortsbör. När han skulle avvisa dem från stationsområdet blev han attackerad och fick mössan avslagen. En av bråkstakarna tog tag i stinsen så att flera knappar i hans väst slets av. Bråkstakarna dömdes till böter, den våldsamaste, han med västen, dömdes även till två månaders fängelse för våld mot tjänsteman.

992

Inlämningsbevis rörande postanvisningsbelopp.

Å härnärande poststation har denna dag beviljats en postanvisning till
Stockholm Wahlberg & Grönblad Örnstadsfält
 ett belopp af *Seltanio* (69) kronor *58* öre;
 hvarå detta till bevis meddelas.

Postanvisningsavgift *30* öre.
 För expressebefordran " "
 " mottagningsbevis " "
 Summa *30* öre.

Blankett nr 139 b.
 (Maj 1902.)

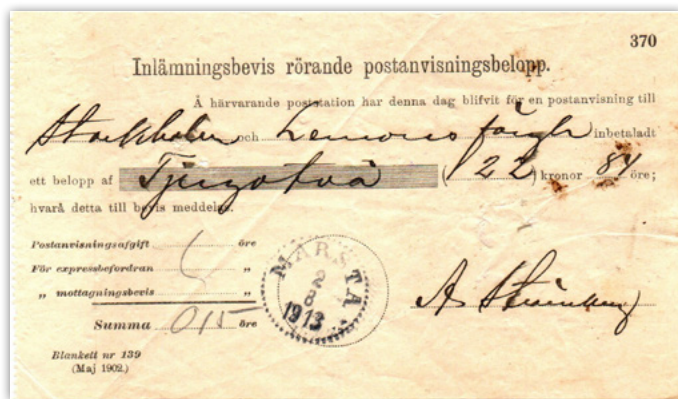
C. Lundqvist

Från 1904 hittar vi *Carl August Lundqvist* vid befattningen, antagen 31/12 1903. Lundqvist får börja med 420 kr i årsarvode. Men så får han också ett biträdesanslag om 240 kr. Innan han lämnar uppdraget med 1911 års utgång har hans ersättning höjts till 600 kr plus 360 kr i biträdesanslag. Lundqvists namnteckning hittar jag på ett inlämningsbevis rörande en postanvisning år 1908.

Poststationsföreståndaredynastin Strömberg

Lars Adolf Strömberg blir den första i raden av en

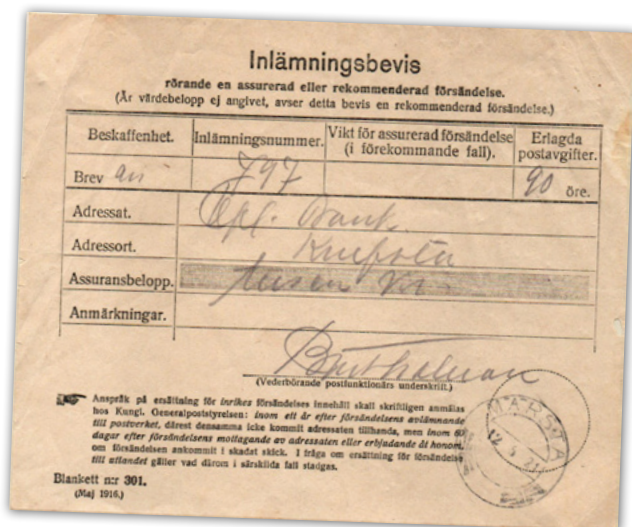
dynasti poststationsföreståndare i Märsta. Åren 1912-1917 upprätthåller han de båda kombinerade befattningarna. Fyra söner kommer att följa i hans fotspår i postens tjänst. När posten skiljs från järnvägen den 1/1 1918 blir sonen *Johan Einar* poststationsföreståndare. Mindre än ett halvår senare avlider Einar. Brodern *Ragnar Anders* tar vid. Men innan året har gått till ända har han skilts från tjänsten "till följd av grov vårdslöshet". Vi kommer att möta honom igen. *Ragnar* tituleras bokhållare i Postens annaler, kontorsbiträde i husförhörlängderna. Han noteras en tid som sinnessjuk och vårdas på Uppsala hospital.

Lars Adolf Strömbergs namnteckning på ett inlämningsbevis 1913.

August Ludvig Barthelsson, 1919–1922, bryter raden av Strömbergare. Han är f.d. hemmansägare från bygden. År 1920 döms han att betala 25 kronor i böter för onykterhet under tjänstgöring. Men han tycks ändå ha fått fortsätta i tjänsten till 30/1 1922.

August Ludvig Barthelssons namnteckning finns på ett inlämningsbevis för ett assurerat brev 1921.

Den 1/4 1922 kommer ännu en Strömberg i tjänsten, *Gustaf Adolf*. Han är bara 22 år, titulerad kontorist. Under hans tjänstledighet den 1-31/8 1925 ersätts han av en vikarie som vi har mött förut, brodern Ragnar.

Ragnar Anders Strömberg tas åter till nåder den 1/12 1925. Det ser ut som ett inbrott för brodern som flyttat från orten. Misslyckandet i Mårsta 1918 tycks var glömt. Nu blir hans tjänstgöring två år och två månader. Det gick nog inte så väl.

För den 1/2 1928 återkommer *pappa Lars Adolf Strömberg*. Nu är han 63 år, pensionerad från järnvägen. Hoppas han in för sonen som åter har misslyckats?

Gustaf Adolf Strömberg ses i mitten på fotot från 1922. Mannen i helvit uniform förmodas vara stinsen.

Den 1/2 1931 anställs *postbiträdet Valborg Karolina Forsberg*. Billigare för Posten med den titeln? I kyrkböckerna tituleras hon postföreståndare. Forsberg kommer att bli avstängd från tjänsten den 20/10 1936 och avsatt redan två dagar senare. – Kassabrist. – Mot det ”anfördes inget besvär”.

Från 1/1 1937 sköter *Nils Kruse* posten i det gamla stationshuset. Föreståndaren kommer att få förmånen att flytta in i en helt nybyggd lokal 1941 och erbjuds att flytta med ännu en gång

till nya lokaler 1966, när Märsta hade vuxit till blivande ”flygstad” och Märsta 1 inrättades i ett nytt provisorisk centrum. Kruse valde då att inte flytta till Märsta 2. Han föredrog att avsluta sin mångåriga tjänst i Posten med några år på annan ort. Den sista noteringen på arkivbladen för Märsta är från 1951. Här kunde jag komplettera med personliga minnen av Postmästaren, som alla kallade honom. ●

Nils Kruse på sin arbetsplats i det gamla stationshuset.

År 1941 fick posten helt egna lokaler i ett nybyggt funkishus intill Märsta station.

Referenser och källor

Sveriges fasta postanstalter genom tiderna, Yngve Nylander, Meddelande från Postmuseum nr 33, 1963

Postens kungörelser och cirkulär. En samling cirkulär och liknade postala dokument, ca 28 000 sidor, samlade av Kersti och Bertil Larsson och digitaliserade av Föreningen Postmusei vänner. En USB-sticka kan förvärfas för 300 kr inklusive porto, kontakta llundh83@gmail.com

Kartor i Postmusei samlingar: följ länken <https://digitaltmuseum.se/owners/S-PM> och scrolla ned på sidan

Poststationskort omnämnda i denna artikel: följ länken <https://www.postmuseum.se/samlingar/> och scrolla ned på sidan.

Fotografier tillhör Husby–Ärtinghundra Märsta hembygdsförening

Svenska Motivsamlare, SMS

Vi vill informera om att i samband med nästa nummer som skickas ut vecka 5 distribueras även inbetalningskort för 2023 års medlemsavgift.

I vår medlemstidning Motivsamlaren finns naturligtvis en lista över hela styrelsen, inklusive kontaktuppgifter.

Tommy Samuelsson, Svenska Motivsamlare, SMS

Sekreterare E-post: romsas113@telia.com, www.svenskamotivsamlare.se

Nordiska frimärken

- nya utgåvor

Grönland

27 februari 2023

Skolsparkuponger IV 1/2

Artist: Nina Spore Kreutzmann

Valör: DKK 5,00

10 frimärken per ark

Mått: 30 mm x 40 mm

Typografi: Cartor

Skolsparkuponger IV 2/2

Artist: Nina Spore Kreutzmann

Valör: DKK 23,00

Skolsparkuponger IV 1/2 och 2/2

Spökhistorier på Grönland IV 1/2

Artist: Martin Brandt Hansen

Valör: DKK 13,00

10 frimärken per ark

Mått: 40 mm x 30 mm

Typografi: Cartor

Spökhistorier på Grönland IV 1/2 och 2/2

Grönländska långfilmer IV 1/2

'Hinnarik Sinnattunilu'

Valör: DKK 3,00

Mått: 50 mm x 44,30 mm

Typografi: Cartor

Grönländska långfilmer IV 2/2

'Qaqqat Alanngui'

Valör: DKK 32,00

Hinnarik Sinnattunilu

Qaqqat Alanngui

Här hittar du mer information: www.stamps.gl/frimaerker

Norge

21 februari 2023

Svalbard

Valör och motiv: Inrikes 100g: Forlandet Nationalpark. 48,00 kr: Svalbardsren
Design: Magnus Rakeng. Foto: AdobeStock, Henrik Strømstad
Utges i: Ark à 50 självhäftande frimärken. Upplaga: 185 000 av varje frimärke

Arendal och Risør 300 år

Valör och motiv: Inrikes 50g: Arendal, inrikes 50g: Risør
Design: Kristin Slotterøy. Foto: shutterstock.com/wiklander, Petter Ulleland
Utges i: Rulle á 100 självhäftande frimärken (50 av varje frimärke i rullen)
Upplaga: 305 000 av varje frimärke

Här hittar du mer information: www.posten.no/frimerker-til-samling

Färöarna

20 februari 2023

Färöarna under Kalla kriget – 60 år på Sornfelli

Miniark med ett frimärke + ett
frimärke. Foto: Jákup Brúsá.
Valör: 49,00 DKK och 31,00 DKK
Storlek frimärke: 30 x 40 mm
Storlek miniark: 84 x 64 mm

Konst av Arnold Vegghamar

Två frimärken och två affischer.
Konstverk: Skymning, 1993,
och By, 2007.

Valör: 21,00 DKK och 45,00 DKK
Storlek: 30 x 35 mm

Sornfelli radarstation

Landskap: Skálhøvdi

Två frimärken, självhäftande
häfte och två vykort.
Foto: Pól Sundskarð.
Valör: 21,00 DKK och
31,00 DKK
Storlek: 40 x 30 mm

Skálhøvdi

Utsikt från Skálhøvda

By, 2007

Skymning, 1993

Här hittar du mer information: <https://en.stamps.fo/for-philatelists/stamp-programme-2023>

Åland

15 februari 2023

Carl Björkman 150 år

Den 15 februari 2023 är det 150 år sedan Ålands första lantråd, Carl Björkman (1873-1948) föddes. Han var en av ledarna i Ålandsrörelsen som ledde kampen för en återförening med Sverige, men han kan också tillskrivas titeln självstyrelsens arkitekt.

Formgivare: Johanna Finne

Upplaga: 45 000

Valör: 4,00 €

Pris FDC: 5,00 €

Frimärksstorlek: 26×25,97 mm

Arkstorlek: 2×20 frimärken

Här hittar du mer information: <https://alandstamps.com/collections/2023>

Facits numrering av svenska frimärksutgåvor

Utgivna 2022-01-12

Tack till Jan Rosvall

Utgåva	Beskrivning	Valör	Facit nr
Drottning Silvia	Drottning Silvia	30:-	3460
Drottning Silvia	Motivblad		MB497
Drottning Silvia	FDC		
Hej hej!	Pratbubbla	Brev	3461
Hej hej!	Peace	Brev	3462
Hej hej!	Tulpaner	Brev	3463
Hej hej!	Hatt	Brev	3464
Hej hej!	Brev	Brev	3465
Hej hej!	Snabeltrumpet	Brev	3466
Hej hej!	Hjärta	Brev	3467
Hej hej!	Tankebubbla	Brev	3468
Hej hej!	Förvånad	Brev	3469
Hej hej!	Snabelkrok	Brev	3470
Hej hej!	Häfte 1 x 10 (3461-3470)		SH136
Hej hej!	Motivblad		MB498
Hej hej!	FDC		
Sverige under 500 år	Stockholms stadshus	30:-	3471
Sverige under 500 år	Kalmar slott	30:-	3472
Sverige under 500 år	Ostindiska huset	30:-	3473
Sverige under 500 år	Nordiska huset	30:-	3474
Sverige under 500 år	Svensk normaltid	30:-	3475 a
Sverige under 500 år	Svensk normaltid	30:-	3475 b
Sverige under 500 år	Själlevads kyrka	30:-	3476
Sverige under 500 år	Souvenirark 4 x (3475 b)	30:-	SS43
Sverige under 500 år	Häfte 1 x 5 (3471-3475)		SH137
Sverige under 500 år	Motivblad		MB499
Sverige under 500 år	FDC		

Guldsporsorskapet – en rivstart

SFF har lanserat ett Guldsporsorskap för branschens aktörer. Förutom en toppbanner och en stor annons på hemsidan, rabatter på annonser med mera, så marknadsför parterna varandra i sina kanaler. I SFF:s fall sänds till exempel två nyhetsbrev ut per år för varje sponsor där denne ansvarar för innehållet.

Endast 4–6 platser finns totalt. Två är tagna och två är reserverade. Contenta Frimärken och Postiljonen är Guldsporsorer, och pressreleaser har gått ut om dessa. Så här säger Rikard Azelius, SFF:s ordförande:

CONTENTA
FRIMÄRKEN AB

”Handlare och auktionärer inom filatelin är centralt för svensk filateli fortsatta utveckling. Vårt Guldsporsorskap är ett sätt att stötta en bransch som blir alltmer digitaliserad. Det glädjer oss mycket att vi på SFF kan hjälpa Contenta med sin strategi”.

AuctionHouse international

Postiljonen
We value your collection

”Avtalet med Postiljonen är mycket glädjande eftersom vårt tidigare samarbete nu fördjupas. Postiljonen är en viktig pusselbit i vår framtida utveckling. Just nu planeras en första utställning i Trelleborg 2023, ledd av SFF/Sfu, där även Postiljonen kommer att spela en viktig roll”

ANNONS

Sveriges bandfrimärken 1920–1936

av Bo Dahlner

Specialerbjudande till SFF-medlemmar

Utdrag från förordet:

”Den här boken syftar bland annat till att lära ut hur man kan klassificera frimärkena med avseende på pappersorter, färgnyanser och varianter och framför allt sprida kunskap om de frimärkena som trycktes med Stickney-pressen. På så sätt hoppas jag att frimärkssamlaren kan känna glädje i att samla dessa bandfrimärken med en mångfald av varianter som finns inom området. För respektive frimärke beskrivs hur klassificering kan göras.”

Bo Dahlner, författare

Förskottsbetalning till förbundets bankgiro 581-6772 eller Swish 123 009 62 97. Ange vilken bok/böcker på inbetalningen samt ditt medlemsnummer och mobilnummer eller e-post. Vi skickar spårbart.

Sveriges Filatelistförbund, Glasfibergatan 8, 125 45 Älvsjö. tel. 073-203 02 00, e-post: kansli@sff.nu

Ett frimärke, vackra brev, humor och kulturhistoria

Text: **Margareta von Bahr**

Netex är filatelistförbundets utställningssajt. Där erbjuds alla samlare som ställer ut på jurybedömda utställningar att också publicera sina exponat digitalt, som dokumentation och inspiration för andra samlare. I en serie artiklar kommer kända svenska filatelister att tipsa om sevärda exponat på Netex. Tipsaren i detta nummer är Margareta von Bahr. Se exponaten på www.netex.se!

Netex är en outtömlig guldgruva för alla filatelister. Mångfalden visar på hur variationsrik vår hobby är. Här finns något för alla. Det märks att ägarna har brunnit för sina ämnen och vill ge läsaren/tittaren en inblick i sin egen filatelistiska värld. Det är svår att plocka ut några enskilda samlingar bland alla dessa.

Ett exponat, som jag fastnat för är Ulf Nilssons *Det är ju bara ett frimärke, eller?* Här berättar han med utgångspunkt från ett enda frimärke om dess tryckning och användning. Han presenterar filatelistiska basfakta på ett lättbegripligt och intressant sätt. Jag tycker mycket om hans rubrik *Det är ju bara ett frimärke, eller?*, då jag vet att ett frimärke kan säga så mycket om man tittar noga. Exponatet väcker frågor och funderingar. Hur tänkte till exempel konstnären och gravören kring utformningen? Varför blev frimärket just så? Det finns säkert mycket mer att berätta.

Så vill jag slå ett slag för rubriken "Föreningsutställningar". Under den fliken finns många samlingar av stort intresse. Jag har fastnat för exponatet *Ett pärlband av gåvor – Postmusei Väner 90 år*. Det är inte ett exponat i vanlig mening utan ursprungligen en serie utställningar som

Postmuseum visade i samband med vänföreningens 90-årsjubileum. Där ingår gamla sällsynna brev skrivna med utsökt vackra handstilar. I texten hittar man intressanta upplysningar om bakgrunden till breven och om postgången på den tiden.

Vill du bara bli road en stund, finns det mycket att välja på. Gunnar Dahlvigs "Viking Time", som nämnts i en tidigare artikel, är ett av de allra bästa. Så vill jag peka på *Livet i Byn* av Sven-Olof Eliason. I filatelins värld läggs, enligt min mening, allt för stor vikt vid de exklusiva objekten, som ingen "vanlig" filatelist kan äga. Här visas ett exponat byggt på enkla frimärken, som vem som helst kan skaffa. Resultatet har blivit en mycket underhållande utställning gjord med en stor portion humor.

Glöm inte att titta på Kalman Papps två exponat, *Ancient Egypt* och *History of Writing*. Här får man mycket kunskap i historia och kulturhistoria, allt illustrerat på ett utsökt sätt med både filatelistiskt och icke filatelistiskt material. Detta gäller också *Gilla broar!* av Staffan Lagergren. Det har jag inte gjort tidigare, men efter att ha läst hans exponat gör jag det. ●

Gustav V profil höger, typ II, 5 öre grön – ett frimärke med många aspekter, enligt Ulf Nilssons exponat.

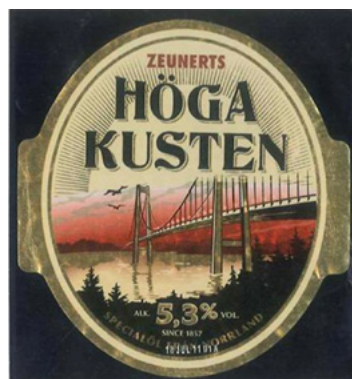
Ett vackert kurirbrev från början av 1600-talet ur Postmuseums utställning med gåvor som museet fått från sin vänförening.

I Sven-Olof Elisons humoristiska exponat "Livet i byn" visas bland annat ett äkta fyrblock!

Rosetta-stenen på ett egyptiskt frimärke, från Kalman Papps exponat om skrivkonstens historia. Upptäckten av Rosetta-stenen gjorde det möjligt att till sist lösa de egyptiska hieroglyfernas gåta.

Open-exponat innehåller även icke-filateliskt material. Öletiketten med Högakustenbron ingår i Staffan Lagergrens exponat "Gilla broar".

Foto: Privat

Margareta von Bahr är en av våra mest framgångsrika utställare i open-klassen – en utställningsklass där exponaten innehåller en blandning av filateliskt och annat material. Margaretas exponat, "The importance of lace" eller "Spetskompetens" på svenska, behandlar de knypplade spetsarnas historia och betydelse, och har hela tre gånger belönats med PostNord Open Trophy för bästa open-exponat på svenska frimärksutställningar.

Vi vill se och inspireras av vad ni medlemmar ägnar er åt för aktiviteter. Skicka gärna in bilder med tillhörande beskrivningar till redaktion@sff.nu.

100-årsjubileum i Karlstad

Onsdagen den 14 december firade Karlstads Filatelist- och Vykortsförening sitt 100-årsjubileum.

Föreningen grundades 31 oktober 1922 av tolv av stadens mer kända herrar. Originalprotokoll finns fortfarande kvar och kunde beses under firandet. Sedan grundandet har föreningen hållit möten på olika platser i Karlstad en till två gånger i månaden.

Femton av föreningens medlemmar bjöds på ett väldigt trevligt julbord som levererats från en

lokal restaurang. Efter att julbordet var uppätet höll ordförande Kurt Runhäll en kortare betraktelse över viktiga händelser i föreningens historia. Deltagarna i jubiléet fick även några julklappar som skänkts till firandet.

En medlem hade anordnat en mindre utställning där man kunde se en del posthistoriska objekt från Karlstad och även ett antal vykort från staden.

Text och bild: Mikael Blomquist

Välkommen som arrangör av Frimärkets Dag

Lördagen den 6 maj är det dags för Frimärkets Dag 2023. Huvudtemat i år är *Tillsammans för fred*.

Postnord ger den 27 april ut tre nya frimärks-utgåvor, med tema *Tillsammans för fred, Carl XVI Gustaf 50 år som statschef, samt Från kapphäst till guldmedalj*. Produkterna i dessa frimärksutgåvor är häfte, miniark, rullfrimärke, FDC och motivblad.

Alla föreningar inom SFF och Sfu som vill medverka måste snarast och senast den 2 mars anmäla sig.

Anmälningssblankett och ytterligare information kommer att finnas på våra hemsidor www.filatelisten.se och www.sfu.se från vecka 4. Vid frågor, kontakta kansliet: kansli@sff.nu eller info@sfu.se, eller per telefon: 073–203 02 00.

Välkommen till en aktivitet för att stärka din förening och även få fler medlemmar till SFF och Sfu. Arrangemanget genomförs med stöd av Postnord.

Elisabeth Björklund Joback
Kanslichef SFF och Sfu

Foto: Sven-Olof Jansson

Foto: Matz Ericson

Foto: Rolf Sjöström

Foto: Nils-Göran Nilsson

Foto: Bert Myde

Bilder från Frimärkets dag i november 2022

Skivaryd 2023 – 29 april!

Vårens SBT-Träff blir i Skillingaryd lördagen den 29 april. SBT-Träffen (Småland-Blekinge-Träffen) är tillbaka efter uppehåll på grund av covid-19. SBT har sedan 1950-talet arrangerats runt om i de två landskapen. Senaste gången SBT-Träffen arrangerades i Skillingaryd var år 2011. Det började med enbart Smålandsträffen och Jönköping var arrangör under åren 1953 och 1956.

Träffen med Skivaryd 2023 sker i Skillingaryd och Skivaryds nya lokal Östra Allégatan 27 där man förfogar över 500 kvadratmeter för utställning, servering med mera. SBT har under dagen också sitt årsmöte. Hitta dit via: www.skivaryd.nu.

Ett tiotal säljare från hela Sverige förväntas tillsammans med besökare från när och fjärran. Det är gratis inträde och finns goda parkeringsmöjligheter.

Första gången i Sverige – lokal utställning med ett nytt regelverk och bedömning

I samarbete med föreningarna i Jönköping kommer det för första gången bland Sveriges frimärks- och vykortsföreningar att arrangeras en helt ny unik utställningsform: *lokal utställning*.

Ett helt nytt koncept är framtaget för att locka er som inte ställt ut förut till att visa sin samling för publik. Detta koncept är till för att hjälpa nya utställare att utveckla sin samling och ta de första stegen mot att bli en utställare. En jury av kunniga filatelister finns för varje utställning, oftast från orten.

Alla medlemmar som tillhör

en förening som är ansluten till Sveriges Filatelistförbund är välkomna att ställa ut.

En begränsning för denna utställningsform är att man skulle kunna visa upp totalt 20 exponat (samlingar). En ramlåda innehåller 20 utställningsramar. En utställningsram har plats för 16 styck A4-blad (alternativt 8 styck A3). För varje arrangemang måste lokalens storlek beaktas samt transportkostnader för ramlådor. En låda som innehåller 20 ramar kan enkelt transporteras i lösa delar i en större personbil. Vi provar denna utställningsform under några år i Småland

och Blekinge. Någon kostnad för att "ställa ut" utgår normalt inte. Den enda kostnaden är transport av exponatet om man inte själv lämnar det på platsen. Då dessa utställningssamlingar oftast inte har extremt höga värden och samlingarna bara visas upp över dagen, torde en föreningsförsäkring räcka. Försäkringsbiten är något som vi ska återkomma till framöver.

Vi välkomnar nu samlare i hela Sverige att anmäla sig till utställningen i Skillingaryd. En ram tilldelas per person. Om plats finns kan

två ramar fås för samma samling. En och samma utställare får ställa ut en samling på varje utställning. Exponatet/samlingen får ha varit utställt tidigare. Har du frågor och funderingar är du välkommen att höra av dig. Sista dag för anmälan är den 3 april 2023. Vi sänder information och anmälningsblankett när du kontaktar Hans-Ove Aldenbrink på e-post hoa@aljodata.se eller telefon 0706-95 88 88.

Syftet med lokala utställningar

Ett av de viktigaste syftena med denna utställningsform är att marknadsföra frimärksintresset i Sverige både bland gamla och unga.

Exponatet som visas upp ska ha ett huvudfokus så att besökarna ska få kännedom hur det är att samla "frimärken/vykort" och väcka intresse bland publiken att bli intresserade av vår hobby. Helhetsintrycket är viktigt. Exponatet ska presenteras på ett för publiken tilltalande sätt.

Utställaren bör också vara på plats för att prata om sin samling med besökarna. Här ska även möjlighet ges att utställaren får prata med

"juryn", gärna före bedömning. Det är viktigt att "juryn" får en bra kännedom om exponatet när det ska bedömas.

En viktig faktor med Lokala utställningar är att stimulera till att ställa ut. Att fler lär sig hur man gör.

Lokala utställningar har som målsättning att öka bredden på utställandet för frimärks- och vykortssamlare samt att stimulera till att montera en samling på denna nivå.

Tips ska ges, både muntligt och skriftligt, av juryn för att stödja och utveckla förståelsen för den visade samlingen.

Jag vill avsluta artikeln med att meddela att denna typ av lokal utställning inte på något sätt har med den traditionella utställningsverksamheten som UK bedriver inom SFF.

Hans-Ove Aldenbrink, Jönköping,
Utställningssamordnare. hoa@aljodata.se

Per Bunnstad, Skillingaryd,
Arrangör. skivaryd@skillingaryd.nu

▲ Serveringsdelen har plats för 60 personer vid sittande bord. Bilden är från en idrottsaktivitet i november 2022.

Foton: Per Bunnstad

MonacoPhil 2022

– en solskenshistoria

Text och bild: **Christer Brunström**

När vi på morgnarna öppnade fönsterluckorna i vårt hotellrum möttes vi av en solig vy över hamnen i Monaco med alla lyxbåtarna i mångmiljonklassen och med le Rocher i bakgrunden. MonacoPhil 2022 gynnades verkligen av soligt och varmt väder. Evenemanget ägde rum från den 23 till den 26 november 2022 och det hade många besökare från Sverige.

Utställningen hade försenats ett år med anledning av pandemin men passande nog kunde den fira sitt 25-årsjubileum. MonacoPhil är ett samarbete mellan Club de Monte-Carlo, Musée des Timbres et des Monnaies (Post- och Myntmuseet) och den monegaskiska posten.

Club de Monte Carlo är en mycket exklusiv förening med ett hundratal medlemmar. Syftet är att träffas vartannat år i Monaco i samband med en utställning. Själva arrangemanget består av tre delar: en utställning i postmuseet med 100 unika objekt från medlemmarnas samlingar, en handlarmässa och en större utställning. Samtliga dessa aktiviteter äger rum i stadsdelen Fontvieille med utsikt över en av Monacos hamnar.

På handlarmässan fick jag möjlighet att byta

några ord med Martin Mörck, vår tids kanske främste frimärksgravör. Tillsammans med ett tiotal kollegor fanns han på plats för att signera sina olika frimärken för Monaco. I motsats till många andra länder har Frankrike och Monaco fortsatt att ge ut graverade frimärken. Det är dyrare för postverken men resultatet blir oftast praktfullt.

MonacoPhil 2022 hade två teman: Napoleon och Indien. Båda dessa teman resulterade i två magnifika bokverk.

Men MonacoPhil är så mycket mer. Under de fyra dagarna som evenemanget varar organiseras ett flertal presentationer, möten och, inte att förglömma, cocktailmottagningar och banketter. Flertalet genomfördes på Hôtel Hermitage i

Monaco uppmärksammade MonacoPhil 2022 med ett block som avbildar Napoleon och prins Honoré V. Porträtten är graverade av Martin Mörck.

Monte Carlo (att förflytta sig mellan Monte Carlo och Fontvieille var enkelt eftersom alla resor med buss i Monaco var gratis).

Det hela inleddes med att auktionshuset Christoph Gaertner delade ut sina CG Awards till olika filatelistiska föreningar (med betoning på Tyskland). Totalt handlade det om tio olika belöningar på upp till 1 000 euro var. Tyvärr tycks inte en enda nordisk förening ha valt att delta. Det som belönas är främst dessa föreningars publicistiska aktiviteter i form av tidskrifter, böcker eller hemsidor.

Global Philatelic Network hade en presentation av fyra nya volymer i sin serie Éditions d'Or, bokverk som presenterar samlingar på den allra högsta nivån. Här fick vi höra Åke Rietz berätta om sin samling Great Britain Line Engraved Issues 1840–1870. Här handlar det om praktfulla bokverk som utgör permanenta dokumentationer av samlingar av yttersta karat.

David Feldman, ett auktionsföretag i Schweiz, har valt en helt annan metod. De har skapat ett digitalt Museum of Philately där utvalda samlare inbjuds att visa sina samlingar. Det är något i stil med svenska Netex men med extremt höga krav.

Panelsamtal om framtiden

Av störst intresse för mig och många andra var det panelsamtal som leddes av Charles Epting, VD på auktionsföretaget H. R. Harmer i New York. I panelen satt fem kända filatelister som

skulle diskutera ämnet "Philately – Forever in the shadows?"

Engelsmannen och FEPA-presidenten Bill Hedley inledde med en lägesbeskrivning som nog inte var direkt positiv. Han pekade på att många föreningar har ständigt minskande medlemsantal och stora svårigheter att rekrytera nya (och yngre) medlemmar. Detta tycks vara ett universellt problem.

Ett annat problem är hur allmänheten betraktar frimärkssamlare rent generellt. Många tycks anse att vi är en tämligen märklig skara (och det kan nog finnas en viss riktighet i detta).

Men allt är inte svart. Hedley hävdade att de stora auktionsföretagen rapporterar om ett stort köpintresse. Delcampe, en digital handelsplats med frimärken och mynt som specialitet, har runt en miljon användare. Allt detta indikerar att det finns väldigt många samlare som av någon anledning inte finns med inom organiserad filateli.

Paneldeltagarna hade olika förslag om hur filatelin skulle kunna lämna sin skuggiga tillvaro. Alla pekade på betydelsen av att våra filatelistiska objekt ofta har en intressant historia att berätta och att detta var något som måste betonas.

En deltagare från Tyskland med bakgrund

Block från Kirgizistan som uppmärksammar MonacoPhils 25-årsjubileum.

inom flera olika samlingsområden framförde att det var viktigt att betona möjligheten till värdestegring. Han menade därför att man borde försöka nå ut med nyheter om vår hobby till kanaler som Bloomberg

(med ekonomi och investeringar som specialitet).

Samma paneldeltagare menade också att män och kvinnor inte har samma samlargener vilket skulle kunna förklara varför kvinnor ofta åstadkommer imponerande tematiska samlingar och mera sällan ägnar sig åt plåtningar och liknande filatelistiska aktiviteter som nog är synnerligen svärbegripliga för folk i allmänhet.

Samtliga deltagare framhöll betydelsen av att vår hobby får en allt större närvaro på de så

populära sociala medierna. Här nämndes speciellt Facebook, Twitter, Instagram, YouTube och TikTok.

Ofta talar vi om att filatelins höjdpunkt ligger bakåt i tiden men en deltagare från USA hävdade att filatelins storhetstid ännu inte har inträffat. Intressant nog fanns det de som menade att just begreppet filateli kanske inte är helt perfekt för att vår hobby skall nå ut till den breda allmänheten.

För att sammanfatta de 90 minuterna var förslagen att vi samlare skulle berätta historierna bakom våra frimärken och posthistoriska objekt och att sociala medier måste få spela en mycket större roll. Även om vi nog inte fick den perfekta lösningen var kanske detta panelsamtal trots allt den viktigaste aktiviteten under MonacoPhil 2022. ●

Talar man svenska i Monaco?

Text och bild: **Christer Brunström**

Under ett besök på posten i Monaco nyligen hittade jag till min stora förvåning ett frimärke med text på svenska! Det finns naturligtvis ett antal svenskar bland de 130 nationaliteter som är bosatta i det lilla furstendömet men att det skulle motivera ett frimärke med text på svenska är nog tveksamt.

Monaco har två officiella språk: franska och monegaskiska ("munegascu"). Det franska språket känner nog alla läsare till men vad är monegaskiska? På Medeltiden ingick dagens Monaco i Genua där man talade liguriska med ursprung i latinet. Det är en variant av detta språk som än idag talar av en obetydlig del av Monacos befolkning. På monegaskiska heter för övrigt furstendömet Múnegu. I Gamla Stan är samtliga gatuskyltar tvåspråkiga franska/monegaskiska och sedan 1976 måste alla skolbarn studera det nationella språket (som sedan nästan ingen talar).

Det aktuella frimärket gavs ut 2021 och som framgår av bilden här bredvid är budskapet på svenska solklar – En Natt i Monte Carlo. Frimär-

ket ingår i en serie som tillägnats filmer inspelade i Monaco.

Finns det då i den svenska filmhistorien en svensk film med denna spännande titel? Svaret är nej.

I stället handlar det om en tysk film från 1931 som på tyska heter *Bomben auf Monte Carlo*. Det är en musikalisk komedi som mycket kortfattat handlar om örlogskaptan Craddock och drottning Yola av Pontenero, ett land på ruinens brant. Kaptenen för befälet på slagskeppet Persimon vars besättning inte har fått någon lön. Han seglar till Monaco för att ställa Ponteneros konsul till svars och även drottningen styr kosan till Rivieran. Hon pantsätter ett mycket värdefullt

pärhalsband. Craddock spelar sedan bort pengarna på kasinot och hotar därefter kasinodirektören med slagskeppets kanoner. Man kan förmoda att filmen slutar på bästa möjliga sätt för kapten Craddock och drottning Yola.

På vårt frimärke hittar vi även namnen på filmens stora stjärnor – Anna Sten och Hans Albers. När jag konsulterar en närstående expert på äldre filmhistoria kände hon genast till Hans Albers (1891-1960) som var tysk sångare och film-skådespelare med just komedier som specialitet.

Anna Sten (1908-1993) föddes i Ukraina och efter en sejour i Tyskland kom hon till USA där

hon fortsatte sin filmkarriär.

Som synes är filmens koppling till Sverige och det svenska språket minst sagt obetydlig. Inte ens regissören Hanns Schwarz (1888-1945) var svensk. Schwarz var österrikare och jude. Innan han förbjöds att arbeta inom filmen hann han göra 24 långfilmer.

År 1931 kom *Le Capitaine Craddock*, en fransk bearbetning av *En Natt i Monte Carlo*. Den engelska versionen hette *Monte Carlo Madness* och kom 1932. Hans Albers var med i alla dessa olika filmer.

Idén till filmerna kom från romanen *Bomben auf Monte Carlo* av Fritz Reck-Malleczewen (1884–1945) som gavs ut 1930. Författaren mördades år 1945 i koncentrationslägret Dachau efter att han på olika sätt hade kritiserat den national-socialistiska regimen.

Kopplingen till Sverige tycks vara hårfin. Uppenbarligen har man fastnat för den eleganta affisch som gjorde reklam för filmen i vårt land.

Frimärket har valören 4.71 euro vilket är ett obetydligt pris att betala för en intressant historia. Vi tvingas slutligen konstatera att svenska nog tyvärr inte är något speciellt viktigt språk i Monaco. ●

Foto: Tichir, Adobe Stock

Landstorm II

– uppdaterat nyansavsnitt

Text och bild: **Peter Lorentzon**

Ett återkommande önskemål, från såväl frimärkshandlare som samlare, har gällt en revidering av nyanserna på Landstorm II. Till nästa utgåva av Facit Special Classic (2024) kommer ett nytt och delvis korrigerat nyansavsnitt att presenteras. Ambitionen med den nu föreliggande uppdateringen har varit att presentera alla befintliga nyanser på öresvalörerna men också att koordinera dessa med lösenmärkenas nyansbenämningar.

Påtryck på lösenfrimärken

Som bekant är påtrycken för landstorm II-utgåvan, med undantag för 5 kronor Posthuset, utförda på lösenfrimärken i perforering 13. En logisk följd är att landstormens nyanser då också har samma nyansbenämningar som motsvarande lösenfrimärken, något som inte alltid varit fallet. Att katalogisera nyansbokstäverna för landstormsmärkena (a, b, c... osv) så att de alltid motsvarar samma nyans som för lösenfrimärkena är tyvärr inte genomförbart. Anledningen är att en stor del av påtrycken utfördes på de senare utgivna lösenutgåvorna. Som exempel kan nämnas F120a motsvarar L16e1 som trycktes först 1891.

Historik

När 21 olika landstormsfrimärken gavs ut i december 1916 hade endast tre månader förflutit sen Kungl. Maj:t den 11 september gett bifall till idén med landstormsfrimärken. Tanken var att dessa skulle säljas till högre pris än deras postala värde. Tilläggsavgiften skulle komma föreningens verksamhet till godo. Att en utgivning kunde realiseras så snabbt beror huvudsakligen på två omständigheter. För landstorm I skedde nytryck på gamla plåtar vilket förkortade framställningstiden avsevärt. För landstorm II användes restupplagan av de från 1892 avlysta lösenfrimärkena. Dessa förhållanden innebar, förutom tidsvinsten, att även kostnaderna kunde hållas låga.

Övertryck på restupplagor

När lösenmärkena drogs in den 31 december 1891 skulle de märken som fanns kvar på postanstalterna skickas in till frimärksförrådet. En del av den inlevererade restupplagan övertrycktes 1916 till landstorm II. Restupplagan bestod, med några få undantag, av de sista nyanserna, tryckta under åren 1888–1891.

Undersökt material

Den nu aktuella uppdateringen bygger på lagerinventeringar från ett flertal frimärkshandlare och samlare. Sammanfattningsvis har åtta nya nyanser tillkommit. Nyansen F124a "blå" har utgått då den inte har påträffats. En utmaning har varit att försöka spåra alla förekommande nyanser, något som försvårats av att de flesta har begränsade lager av landstorm II. Några nyanser som exempelvis F116d högkarmin, F121a blåaktigt lila, och F122a ljus blåaktigt grön, har visat sig vara betydligt svårare att hitta än förväntat. Troligtvis kan ytterligare någon/några sällsynta nyanser "gömma" sig ute i samlarleden.

Nyansförekomst

Nyansuppställningen gör med andra ord inget anspråk på att vara helt komplett men förhoppningsvis nästintill och därmed ett hyggligt steg på rätt väg. Ett annat bryderi är att själva nyanseringen generellt är svårare att utföra på

övertrycksmärken. Ögonen vilseleds lätt av dominanta och distraherande påtryck. Ett fåtal påtrycksmärken har också påträffats som inte går att hänföra till någon specifik nyans och därför har lämnats därhän. Specialsamlaren av lösen vet att emissionen är speciell då det ibland dyker upp nyanser som inte passar in någonstans, i synnerhet på tandning 13 och valörerna 3, 5 och 12 öre. En del av dessa exemplar, oftast färgmässigt rena, kan troligtvis härledas till någon av de under hast ihopblandade färgblandningarna inför

en plötsligt beslutad tryckomgång. Tryckeriets annars så höga svansföring omfattade av allt att döma inte lösenemissionen där kvalitetssynen var avsevärt slappare än för de "vanliga" frimärkena.

Förtydligande

En nyhet som förhoppningsvis kan underlätta nyanseringen av landstormsmärkena är att efter varje nyans kommer motsvarande lösenmärkes färgnyans att stå inom parentes.

115a¹ Svart-gråsvart (10-5) (L11a¹)

115a² Svart-gråsvart, gulaktigt papper (10-5) (L11a²)

116a Rödkarmin-karminrosa (7-4) (L12b)

116b Matt violettakt karmin (7-3), både vitt papper och gulaktigt papper (L12d)

116c Karminröd, gulaktigt papper (8-5) (L12e)

116d Högkarmin (9-8) (L12c)

117a Mörkbrun-ljusbrun,
slätt tryck, (8-3) (L13a²)

117b Brunaktig olivgrå
(7-4) (L13e)

117c Orangebrun,
gulaktigt papper (7-5) (L13f)

117d Svartbrun,
gulaktigt papper (9-7) (L13g)

117e Mörkbrun-brun,
gulaktigt papper (8-5) (L13h)

118a Gul (4-3) (L14d)

118b Orangegul (5-3) (L14e)

118c Matt orange, orange (7-4)
gulaktigt papper (L14f och g)

119a Mörkröd-röd, (8-5) (L15d¹)

119b Blekröd-matttröd
(4-3) (L15d²)

119c Röd, gulaktigt papper
(7-5) (L15e)

120a (Matt) blå (8-5) (L16e¹)

120b Blå, gulaktigt papper
(8-5) (L16e²)

121a Blåaktig lila (8-5) (L17b)

121b Rödaktig lila (6-4) (L17c)

121c Rödlila, gulaktigt papper
(8-5) (L17d)

122a Ljust blåaktig grön
(5-2) (L18c)

122b Grön-djupgrön (8-5) (L18e)

122c Gulaktig grön, gulaktigt
papper (7-4) (L18f)

123a Gulaktig orangebrun-matt
gulaktig orangebrun (7-4) (L19d)

123b Mörkt orangebrun-orange-
brun, gulaktigt papper (9-6) (L19e)

124a Ultramarinblå/gråaktig brun
(8-4) (8-4) (L20d)

Peter Lorentzon

SFF:s stora bokrea!

Ord. pris 100,-

Ord. pris 100,-

Ord. pris 199,-

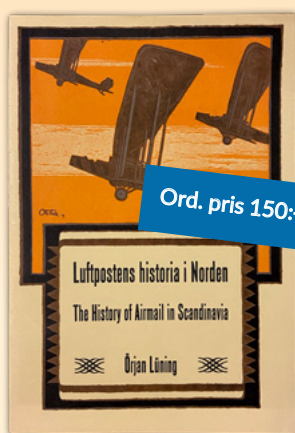
Tidiga svenska datumstämplar
Del I: Bågstämplar
Stenberg & Nilebrant

Tidiga svenska datumstämplar
Del II: Fyrkantsstämplar
Stenberg, Nilebrant & Hedblom

Den Gula Treskillingen (Tysk)

Ord. pris 80,-

Ord. pris 150,-

Ord. pris 60,-

50 års postal dokumentation
Laursen

Luftpostens historia
Lüning

Post och järnvägar på Dal

Alla böcker på uppslaget 50,- plus frakt som kostar 48,- per bok. För fler böcker till utförsäljning, besök www.filatelisten.se/ovrigt. Där finns många fler titlar! Vill du beställa flera böcker, kontakta kansliet på kansli@sff.nu så ordnar vi med samfrakt! Vi reserverar oss för eventuell slutförsäljning.

Utvalda böcker 50:- plus frakt

Helsingfors stadspost

Hälsingborgs lokalpost
Hoverby

Post och järnvägar
i Östergötland

Om montering
Dahlvig

Förteckning över postverkets
vykort t. o. m. 1982
Weiss, Öberg

Avarter hos de
äldre bandmärkena
Agerberg

Förskottsbetalning till förbundets bankgiro 581-6772 eller Swish 123 009 62 97.
Ange vilken bok/böcker på inbetalningen samt ditt medlemsnummer och mobilnummer eller e-post. Vi skickar spårbart.

Har du en fråga om frimärken eller vykort? Här bjuder vi in till ett kunskapsutbyte. Dryfta dina funderingar med oss, så tar vi dem bland våra medarbetare med målet att ge ett bra svar! Skicka in din fråga till redaktion@sff.nu.

Olika typer av Stående lejon?

Vi fick följande fråga från en nybliven medlem i Karlskrona Frimärksklubb där han hade hittat ett par Stående lejon där det ena är typ I och den andra typ II. Frågan var om detta är möjligt? Jag fotograferade av märkena och undrar vad ni tror.

Lars-Gösta Larsson

Svar: Frågan är om det vänstra frimärket är Stående Lejon typ II och det högra frimärket är typ I. På det högra frimärket är det nedersta strecket på låret lite längre än på det vänstra frimärket, men i det här fallet handlar det endast om typ II. I min bok Sveriges bandfrimärken 1920 – 1936 finns skillnaderna mellan nr 140 (typ I) och 143 (typ II) väl beskrivna. För att vara säker på sin klassificering så bör man se på alla tre skillnader

mellan gravyrerna.

5-öresfrimärket med Stående Lejon tillverkades med 20 olika plåtpar där det första tillverkats i Ottawa av G.N. Burland. Frimärket gavs ut 1920 – 1921. Senare gjordes en ny gravyr i Stockholm av Paul Wilcke. Frimärkena med hans gravyr gavs ut 1925 – 1938. Dessutom kan man se efter var riktpunkterna finns. Nr 140 har riktpunkten i position 1 medan nr 143 har riktpunkten i posi-

Stående lejon typ I

Stående lejon typ II

Gravyrskillnader		Typ I	Typ II
1	Lockens överkant	ojämn, med inhak	jämn och konvex
2	5:ans vågräta del är	avsmalnad åt höger	jämn
3	Den undre delen av de fyra skuggstrecken på benet är	längre än övriga	kortare än övriga

tion 4 eller position 2. På frimärksparet kan jag se riktpunkten i position 4, Men hur kan det högra frimärket ha ett längre skuggstreck?

TVå böjda tryckplåtar sammanfogades vid tryckningen där varje tryckplåt bestod av 170 frimärksbilder. Varje märkesbild gicks igenom och

några korrigerades för att godkännas. I det här fallet skulle jag tro att längre strecket tillkommit genom en korrigerings av plåten. Det kanske var för kort, men blev nu längre än planerat. På så sätt kan en variant uppstå.

Bo Dahlner

Färgavvikelse i föreningsbrevsmärke

Medlemmen hade ytterligare två märken nr 2401 i två olika färger, där ett fått snarlik färg med nr 2402 ekonomibrev. Vi kunde inte finna denna färgavvikelse i kataloger. Finns det en förklaring?

Lars-Gösta Larsson

Svar: Det finns inget klockrent svar på denna fråga, men det finns teorier. Jag har diskuterat detta med några experter och det här är de mest troliga:

Färgen på det blåa är ju som 2402 fast detta är ganska grönaktigt blått. 2402 är mera mättat blå.

Jag tror det är blekt kemiskt av ngn anledning och så har det gröna blivit blått.

Om det inte är en kemisk påverkan, ligger det väl nära till hands att det fått färgen från

EKONOMIBREV valören som är blå. Dock ser den lite "klen" ut i färgstyrkan.

Det kan också vara från någon typ av rengöring efter tryckning av den blåa 2402 då man skulle börja trycka den gröna 2401, och då är detta makulatur som inte skulle ha kommit i på marknaden, men det finns fler exempel olika makulaturer som kommit ut på marknaden. Denna kommer inte att noteras i FACIT-katalogen.

Gunnar Lithén

Vinnare i

ANNONSPUSSEL nummer 8 – 2022

Som vinnare i Annonspussel nummer 8 utses Birgitta Palmér, Vänersborg, som får Årssats 2022, skänkt av Åland Post. Varsin trisslott får Krister Andersson, Trelleborg och Tommy Johansson, Ambjörnarp.

Stort grattis!

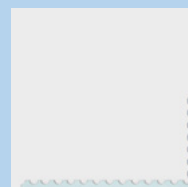
A: VF Auktion

B: Nordisk Filateli

C: Frimärks-netto

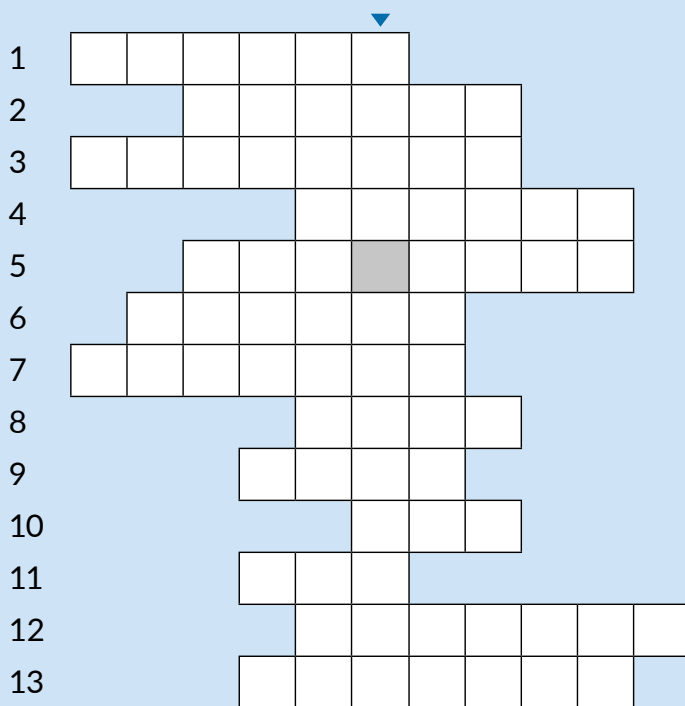

D: Posten Norge

ORDFLÄTA

Nummer 1-2023

Skriv in orden som blir på varje vågrät rad och se vad det lodräta ordet blir! Skicka svaret med namn och adress på ett vykort eller via mejl så att vi får lösningen senast 15 februari: SFF – Filatelisten, Glasfibergratan 8, 125 45 Älvsjö eller redaktion@sff.nu.

Skapad av Andreas Björk

1. Tyskt känt katalogföretag som delar namn, men olika stavningar, med hustru till amerikansk "arbetsbod".
2. Står på frimärken från Grönland; Kalaallit ... ?
3. Finns t. ex. i Uppsala och avbildas på frimärke från 1967 och samtida provtryck av Slania.
4. Vulkanö-land som har slutat ge ut frimärken, men vars äldre märken är ett populärt samlingsområde med egen förening.
5. FN har frimärksutgivning från städerna Geneve, Wien och ... ?
6. Om du var sydlig resenär kunde du använda särskilda portomärken mellan 1994 och 1998 för på dina vykort. Dessa märken kallas för ... -portomärken.
7. Östligt nygammalt frimärksutgivande land som på svenska inte väger så tungt med E. Mellan-land i trio med egen områdesbenämning åt det häftiga hållet som bl. a. har uppmärksammats med ett häfte med fågelfrimärken; Mare ... Söker det namn som anges på landets frimärken.
8. "Kvinnlig variant" av Göte tillika anrikt Göteborgsbaserat auktionsföretag.
9. Kan man lägga frimärksklipp i, för att få bort rester av kuvert.
10. Oscar II trycktes i koppartryck och ...-tryck.
11. Ett av världens kändaste och dyraste frimärke har denna felaktiga färg.
12. Framförde låten Joyride och syns posera på frimärke från 1991.
13. Reggae-land från Västindien som ingår i det brittiska samväldet. Här finns bl.a. Ian Flemings hus Goldeneye.

Ledtråd huvudordet: Uppväxt i Järna och har satt sin personliga prägel på ett flertal frimärken. Se t. ex. H364 Stockholmia IV och märket med valören 4 kr. Se särskilt stämpeln på ett av de märken som har blötts av.

Med varma gratulationer vill vi uppmärksamma våra medlemmar som fyller år i mars.

MARS

95 år

- 09 Hendrik van Meeningen, Falkenberg
- 09 Sten-Ivar Larsson, Hallsberg

90 år

- 07 Malte Jönson, Saltsjö-Boo

85 år

- 03 Gustaf Douglas, Åkersberga
- 07 Gösta Kullman, Färjestaden
- 08 Hans Eriksson, Spånga
- 09 Finn Nielsen, Helsingborg
- 12 Bo-Göran Gustafsson, Falkenberg
- 27 Jan Langvall, Lomma

80 år

- 03 Lars Isgren, Lerum
- 14 Torbjörn Gustafsson, Alingsås

- 14 Yngve Carlsson, Östervåla
- 21 Bengt Lindh, Västerås
- 23 Allan Josefsson, Påläng
- 25 Olle Petersen, Karlstad
- 25 Anders Larsson, Gränna
- 28 Bengt Sjöberg, Hofors

75 år

- 05 Ulf Hagström, Linköping
- 06 Lennart Olsson, Sturkö
- 13 Bengt Lindblad, Växjö
- 21 Torbjörn Sunden, Umeå
- 24 Roger Andersson, Göteborg
- 27 Leif Cederberg, Hallaröd
- 28 Gunnar Karlsson, Umeå
- 30 Jan Ericsson, Järfälla

70 år

- 04 Stig Robertsson, Örebro
- 05 Sven Ewing, Malmö
- 08 Sten Jansson, Stockholm

- 14 Bo Ingelsson, Gamleby
- 17 Håkan Tåstmark, Fjälkinge
- 19 Anders Johansson, Varberg
- 20 Carsten Olrog, Nyköping
- 21 Anders Sjöström, Holmsund
- 23 Anders Sundström, Åkers Styckebruk
- 27 Rudolf Endrödi, Skärholmen
- 27 Tommy Martinsson, Rångedala

60 år

- 05 Johan Lepamets, Farsta
- 07 Eskil Jönsson, Löderup
- 11 Anders Karlsson, Linköping
- 13 Mikael Åhlberg, Gävle
- 17 Robert Edlund, Örnsköldsvik

50 år

- 02 Mikael Magnusson, Hässelby
- 06 Jesper Grufman, Bromma
- 25 Albert Rosander, Göteborg

1:a pris ordfläta

Årsbok 2022 Norge, skänkt av Posten Norge. Årsboken innehåller alla årets frimärken, vackert monterade och rikt illustrerade. Texter på norska, engelska och tyska. Levereras i snyggt fodral och är värd 640 NOK.

2:a-3:e pris

En trisslott vardera.

Lösning och vinnare presenteras i nästa nummer.

Lycka till!

MARKNADSPLATSEN

KÖPES

Svenska Atlantflygningen 1929.

Försändelser och annat material från denna flygning önskas. Gärna med 20,25 kr porto. Skicka scan och pris till fredrik.ydell@gfk.com

Rabatthäften. Årgång 1979–1980 140kr/st inkl. frakt. Årgång 1981–1990 160 kr/st inkl. frakt. Gärna stora partier. Mejla: a.stahlberg@hotmail.com

Göteborgs Stadspost. Söker brev, varianter och andra ovanliga objekt. Betalar bra /Claes. armeria@telia.com, 070-698 28 57.

Frimärken och brev stämplade Österåsen från Z-län på vapen-, lejon- och ringtyp. Forss på ringtyp från Z-län. Österåsen på Oll Y-län. Järpen på Oll Z-län. Ryttern, Haraker och Lillhärad U-län på ringtyp, lösen. Arne Strömbäck, Box 155, 72105 Västerås. 073-709 13 55. stromback.arne@gmail.com

Nominalvara. Köper ostämplade frimärken Frankrike, Schweiz, Tyskland, Österrike. Även större partier. För dagspris kontakta: bernt.e42@gmail.com

Jag köper de vackraste märkena till högsta dagspris. Allt av intresse, främst klassiskt (5,5,5) men även modernt. Magnus Engstedt, Sjömansgatan 42, 553 12 Jönköping. 070-666 76 18. info@magnusengstedt.se

---

SÄLJES

Köp från webshop KUMLA på samlamera.sff.nu blir gåvor till Läkare utan Gränser, UNHCR, Rädda Barnen och, UNICEF. Alla intäkter inkl. porton går till dessa organisationer, som är verksamma i UKRAINA. Se vidare om möjligheten till skatteavdrag för köp över 200 kr på webshopen. Åke Jonsson

Minnespoststämplar till och med 1987, cinderella, ortstämplar, vykort med mera. kent.jiresjo@

telia.com tel 070-775 08 25. Se även samlamera.sff.nu, säljare Onsalakent

Besök min hemsida på www.samlamera.se. Klicka på webshop och säljaren Pincett. Marknadens bästa utbud av lyx/klassiskt-modernt.

Berlin, 25 % av Michel. Det mesta av o och en del **. Sänd mancolista till: Bengt Sjögren, Östra Långgatan 13, 45772 Grebbestad, 0525-104 74.

42 500 olika utgåvor från 258 länder och med 100 motiv erbjuds förmånligt. Endast SEK 3 per Michel €. Begär prislistor! K-E Svensson, P O Hallmans gata 17, 13 tr, 112 69 Stockholm. svenssonkarlerik44@gmail.com

Lyxstämplar. Jag har de märken du saknar i modernt eller lyxklassiskt. Även svåra VM på band. Magnus Engstedt, Sjömansgatan 42, 553 12 Jönköping, 070-666 76 18, info@magnusengstedt.se

Manus till småannonser i nummer 2 2023 skickas till SFF-Filatelisten, Glasfibergratan, 125 45 Älvsjö eller till redaktion@sff.nu senast **15 februari**. Förskottsbetalning sätts samtidigt in på bankgiro 581-6772 Sveriges Filatelist-Förbund.

Pris annons för privatpersoner: 50 kr för 5 rader (cirka 150 tecken inklusive mellanrum). För läng-

re annons debiteras 50 kronor för fem nya rader. **4 gratis småannonser** á 5 rader + kontaktuppgifter under 2023!

Markera noga om annonsen hör till **bytes, köpes, säljes** eller **övrigt**. För stav- eller slarvfel ansvaras ej.

När du träffar en expert för värdering och tar med dig fel album

Nya portopriser från 1 januari 2023

Postnord har höjt priset för inrikes brev från 13 kronor till 15 kronor från och med den 1 januari 2023. Utrikes brev kostar från samma datum 30 kronor att skicka. Här visar vi tabeller för de aktuella portopriserna för inrikes och utrikes brev. Besök www.postnord.se/skicka-forsandelser/priser-och-villkor/portotabeller för mer information och fler tabeller.

Inrikes brev			Utrikes brev	
Max vikt i gram	Pris	Antal valörlösa frimärken	Pris för frimärkt	Pris via Skicka direkt
50	15,00	1	30,00	30,00
100	30,00	2	45,00	45,00
250	45,00	3	90,00	72,00
500	60,00	4	120,00	98,00
1 000	90,00	6	180,00	154,00
2 000	120,00	8	220,00	195,00

Kommande aktiviteter

AUKTIONER

FEBRUARI

15/2 *Philea International auction 399*

MARS

15/3 *Frimärksnetto*
15-17/3 *Postiljonens vårauktion*
22/3 *Philea auction: Extra +
Postal history*
27/3 *Göta 60 Posthistoria*

APRIL

19/4 *Philea: International auction 400*
22-23/4 *AC-träff i Vindeln med
lådauktion*
23/4 *Swestamp*

MAJ

3/5 *Philea: Extra Auction 2318*
5-7/5 *Skanfils vårauktion - frimärken,
vykort, mynt och sedlar*
15/5 *Frimärksnetto*
27-28/5 *Frimärkshuset*
29/5 *Göta 61 vårauktion*
31/5 *Philea: Stamp auction 401*

JUNI

14/6 *Philea: International auction 402*

JULI

15/7 *Frimärksnetto*

SEPTEMBER

15/9 *Frimärksnetto*
28-30/9 *Postiljonens höstauktion*

OKTOBER

21/10 *JFF:s storauktion, Jönköping*

NOVEMBER

8-11/11 *Skanfils höstauktion - frimärken,
vykort, mynt och sedlar*
15/11 *Frimärksnetto*

UTSTÄLLNINGAR

MARS

24-26/3 *RiiHeX 2023 i Finland (N)*

APRIL

29/4 *Skillingaryd
(samlarträff, utställning)*

MAJ

25-28/5 *Ibra 2023, Essen, Tyskland (I)*

JUNI

2-4/6 *Nordia 2023 på Island (No)*
26-29/6 *Harstad 23, Norge*

SEPTEMBER

15-17/9 *Trelleborg 2023*

NOVEMBER

4-5/11 *HORNSLET 2023,
Danmark (N)*

MÄSSOR OCH EVENEMANG

FEBRUARI

- 4-5/2 Uppsala: Retro- & Antikmässa
11/2 Södertörns vykort- och
frimärksmässa
25/2 Eskilstuna Vykorts- och
frimärksmässa
26/2 Göteborg, Vykorts- och
frimärksmässa

MARS

- 4/3 Falköpingsmässan
(mer info: kjell.elwing@telia.com)

11/3 Samlarmässa i
Näsbypark centrum
mer info:
ivar.wbk-husen@wiergroup.se

APRIL

- 1/4 Enköping: Samlarmässa frimärken
och vykort
15/4 FriMynt 2023 Helsingborg, hand-
larmässa

MAJ

- 6/5 Frimärkets dag
18/5 Forshaga

SEPTEMBER

- 9/9 Stamps in Svedala
24/9 FriVy 2023 Huskvarna

KALENDARIET UPPDATERAS ÄVEN KONTINUERLIGT PÅ WWW.FILATELISTEN.SE/KALENDER.
SKICKA IN NYA DATUM TILL: INFO@SFF.NU.

SFU:s Therese Larsson vinner alltid på lotterier

Inlämning pågår till JFF:s stora höstauktion!

Vi tar emot allt inom filateli, exklusive FDC.
Alla singelobjekt avbildas på auktionssajten SAMLAMERA. Välkommen att höra av dig.
 Inlämningsstopp 1 juni 2023.

info@junefil.se | 0706-95 88 88 | 0707-56 77 79

Jönköpings Filatelist-Förening

FRIMÄRKS-NETTO frimarksauktioner.se
 15:e udda månader

AUKTIONER

Butik och Postorder sedan 1968
Frimärks-Netto / SAFE Album safealbum.se
 Bruksgatan 30, 252 23 Helsingborg, Tel 042-14 49 82

Märket för köptrygghet!

Sveriges Frimärkshandlareförbund

www.stampdealers.se

För senaste information, besök förbundets hemsida
www.filatelisten.se

AROS FRIMÄRKEN AUKTION 19 MARS

prakt/lyx ortstämplar varianter postfriskt

Även samlingar och fyndlådor!

INLÄMNINGAR MOTTAGES

info@arosfrimarken.se 0733-763536

Butik och besöksadress:

Vallingatan 5A, Västerås
 Öppet 10-12 mån-lör

www.aosfrimarken.se

Internet 9

Tisdag 28 februari kl. 18.00

Vykort & Mynt/Sedlar

Vykort inkl. Hälsningar från... Järnväg & Tecknat. Mynt från Gustav III & Vita sedlar.
 Även flera samlingar och partier.

Frimärksauktioner
TRE KRONOR

Frimärken Vykort Mynt/Sedlar Samlarsaker

Till auktionen via hemsidan www.trekronor.one
 info@trekronor.one ♦ 070 - 598 80 08

BUTIKER

UPPSALA FILATELI HB

Ring 0768687807 för öppettider

Se även: www.facebook.com/uppsalafilateli

Butik: Väderkvarnsgatan 35A Uppsala

dag.ekdahl@gmail.com KÖPER/SÄLJER

CONTENTA FRIMÄRKEN AB

Tomtebogatan 17, 113 39 Stockholm Tel: 08-6113651

Se prislista på www.contenta.se

contentastamps@hotmail.com

Upptäck oss! Du också!
www.nordfilateli.se

NORD-FILATELI HB

För senaste information,
 besök förbundets hemsida
www.filatelisten.se

www.unidafi.com

Frimärken och häften
 Sverige, Norge, Danmark, Island, Finland,
 Grönland, Färöarna, DVI, Åland
Unidafi AB

Här finns det plats
 för fler annonser!

www.norsten.com

Besök min websida och se mina specialofferter och prislister.
 SVERIGE, ISLAND, DWI, GRÖNLAND m.m.

Karl A. Norsten AB

Box 1069, 181 21 Lidingö, Tel. 08-767 08 61 karl@norsten.com

**Köp norska
 frimärken
 online**

posten.no/frimerkebutikken

Lågvalörerna 1856-63

av Mats Ingers

336 sidor A4 inbunden. Detta ingår i boken:

- Hela Mats Ingers guldexponat *Lågvalörerna 1856-63 - traditionell filateli ur ett posthistoriskt perspektiv*, 128 blad.
- En allmän handbok på 170 sidor över Vapenperiodens filateli och posthistoria 1855-1872.
- Appendixavsnitt som bl.a. behandlar plåtmateriel som finns i Postverkets lager.
- Skriften Tandningsnycklar med 1855 och 1865 års tandning (normalt pris 100kr).

Förskottsbetalning till förbundets bankgiro 581-6772 eller Swish 123 009 62 97. Ange vilken bok/böcker på inbetalningen samt ditt medlemsnummer och mobilnummer eller e-post. Vi skickar spårbart.

Sveriges Filatelistförbund, Glasfibergatan 8, 125 45 Älvsjö.
 tel. 073-203 02 00, e-post: kansli@sff.nu

BUTIKER

URVALSHÄFTEN

Urval sänds till såväl enskilda som föreningar. Varje månad får du en sändning bestående av ca: 30 st urvalshäften med frimärken från de länder du har valt. Ca 3.000 urvalshäften från hela världen finns i lager. Inget köptvång! Även inlämnare är välkomna.

SVERIGEPRISLISTA

Komplett 31-sidig prislista över svenska postfriska och stämplade frimärken 1855-2022 till låga priser.

www.frantzideal.se

IDEAL Frimärksurval, Mältarevägen 49, 342 35 Alvesta,
Tel: 070-248 93 60, E-post: frantz@telia.com

Foto: Ali Bakhtiari

MÄSSOR

SAMLARMÄSSA I FALKÖPING

Folkets Park

lördagen den 4 mars kl. 10.00 – 15.00

FRIMÄRKEN & VYKORT

20-talet handlare • lotterier • servering

Floby och Falköpings
filatelistföreningar välkomnar

Entré 20 kr

Vykort, frimärken och brev
Samlarmässa sön 26/2

Dahlheimers Hus, Göteborg kl 10-15.

Göteborgs Vykortsklubb **Fri entré!**

Södertörns
Vykortsmässa 2023

Lördag 11 februari 2023

arrangerar

Södertörns Vykortsförening en

**Vykort och frimärksmässa
i en ny lokal i Hökarängen.**

35-talet bord med utställare.

Servering med kaffe, smörgås, bröd och läsk.

Öppet 10.00-16.00.

Plats, Hökarängssalen i

Söderledskyrkan, Lingvägen 149 Hökarängen.

Fri entré, Fri parkering, drygt 80 platser.

Info-tel 070-748 3992.

Kommunikation: Hökarängens tunnelbanestation ligger
ca 100 meter bort på andra sidan Örbyleden.

FriMynt 2023

47:E INT. MYNT- & FRIMÄRKSMÄSSAN

15 april kl 11.00-17.00

TEKNIKHALLEN / OLYMPIA

Filbornavägen 9, Helsingborg, Sverige

Välkommen!

www.frimynt.se

SSP / H-Expo • Drottninggatan 184, 254 33 Helsingborg • Tel +46 (0)705-29 25 60

Nordisk FILATELI

ETABLERAD 1937

Jonas Hällström
Chefredaktör

*Nordisk Filateli är nummer 1 i Norden.
Årets första nummer rivstartade med 172
sidor och räcker ända till påsken. Om du
inte redan prenumererar – börja nu!*

1

172 SIDOR

Nordisk
FILATELI

FRIMÄRKEN - POSTHISTORIA - VYKORT - CINDERELLA

NUMMER 1 • 2023 • ÅRGÅNG 87 • FÖRSTA KVARTALET
Lohnummerpris: 139 KR/NUM

5 penni svart på gul. Färgfottryck.
Örepreparerat exemplar. Ex Ingvar Pettersson.

Kvalitetsauktion • 27-28 maj
Frimärkshuset
Skandinaviskt
Filateli AB
Annons
sidan 163

**EFTER 101 ÅR • SENSATIONELL ÅTERFÖRENING
AV TVÅ SINGLAR FRÅN HORNSBORG**

**INFLATION
& HYPERINFLATION**

Livsstil

THOMAS WALLNER

SUNDSVALLSBRANDEN

Köp prenumeration nu online
eller skicka ett vykort till redaktionen: Nordisk Filateli, Box 6099, 102 32, Stockholm

filateli.se

Internationell auktion

15 - 17 mars

Fantastiska exemplar i 5,5,5 kvalitet

Första dagen!

Brett utbud även av utländska och skandinaviska rariteter & samlingar.

Datum för Specialvisning i Stockholm finns på vår hemsida!

Web-katalog kommer att finnas tillgänglig från mitten av februari.

www.postiljonen.com

AuctionHouse international

Postiljonen

We value your collection

Stolt sponsor av:

